

www.e-rara.ch

**Xenophontis et imperatoris & philosophi clarissimi omnia, quae extant,
opera**

Xenophon

Basileae, 1569

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-2225>

Xenophontis de Cyri expeditione, liber quartus = Xenophōntos Kyrou anabaseōs historiōn,
biblion tetarton

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Et planè non indicarunt quò profecturi essent. Ipsi inter se necessarium esse statuebant, vt per montes in Carduchos pergerent. Nam posteaquam per eorum regionè penetrassent, peruēturos in Armeniam, cui Orontas cum imperio præesset, regionì certè ample ac opulentiæ. Inde dicebant pergi, quò quis vellet, sine difficultate posse. Post hæc sacrâ rem faciunt, vt quâprimùm videretur commodum, iter ingrederentur. Metuebant enim ne montium partes, per quas pergendum esset, occuparetur. Imperant etiâ militibus, vt posteaquâ cœnassent, & omnes sua cõportassent, se quieti daret, & vbi significatum esset, sequeretur.

XENOPHONTIS DE CYRI EXPE-
ditione,

LIBER QVARTV S.

QVÆCVMQVE in expedi-
tione Cyri ascendenti in Asiã
vsq; ad id tẽpus, quo prælium cõ-
missum fuit, gesta sint: & quæ à
prælio, quamdiu fœdera seruata
sunt, inter regem & Græcos, qui
cum Cyro adscēderant, inita: quæ aduersus Græcos,
insequente ipsos Persarum exercitu, hostiliter facta
sint, posteaquâ rex ac Tissaphernes fœdera violasset,
superioribus commentarijs exposuimus. Quũ autem
ad Tigrim fluuium uenissent, quã is propter altitudi-
nem & magnitudinem transiri non potest: neq; trá-
siri alia via posset, quòd montes Carduchij prærupti
fluuiò imminerent: uidebatur ducibus esse per mon-
tes iter faciendum. Nam audierant de ijs quos cepe-
rant, fore vt si Carduchos montes peragrassent, Tig-
ris fluuij fontes in Armenia, si ita liberet, trássent:
sin autem, eos circumirent. Etiam Euphratis fon-
tes non longè à Tigri fontibus abesse dicebatur. Nõ
nullis quidem in locis angustiis esse. Itaq; in Cardu-
chos hoc modo mouerunt, partim quòd quàm occul-
tissimè proficisci uellent, partim quòd anteuertere
cacuminum occupationè, priusquam id ab hostibus
fieret. Quũ excubie postremæ haberentur, tantumq;
noctis reliquum esset, quantum ad id satis esset, vt
per tenebras planiciem peragrarent: tum ergo sur-
gunt, & uti denuntiatum fuerat, iter ingressi pri-
ma luce ad montem perueniunt. Erat in exercitus
fronte Cherisophus cum copijs suis, & expeditis mi-
litibus: Xenophon agmine postremo cũ grauis nimi-
rum armatura militib. nullis autè expeditis, seque-
batur. Nam nihil esse periculi uidebatur, ne quis sur-
sum tendentes à tergo sequeretur. Ac Cherisophus
prius, quàm quisquã hostiũ animaduerteret, in uer-
ticem ascendit: deinde modicè præibat ad vicos, qui in conuallibus & amfractib. montiũ siti erāt, reliqua
exercitus parte semper subsequente. Carduchi desertis adibus cum vxoribus ac liberis in montes fugiunt.

Græci in
Carducho-
rũ regione
Veniunt.

οὐδ' οὐδὲν δὴ λὼν ποίησαντες ὅπως πορεύεσθαι ἔμελλ-
λον. ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον εἶναι δι-
τῆν ὄρεων εἰς καρδύχους ἐμβολῆν. τοῦτους γὰρ
διελθόντες ἔφαθον εἰς ἀρμενίαν ἕξειν, ἧς ὄροντας
ἤρχετο πᾶσι καὶ διδοῦσαν. οὐ τῶν δὲ εὐκ-
ρον ἔφαθον εἶν' ὅπως εἰς διελθὲ πορεύεσθαι. τῶν
τοῖς ἐπιπέδῳ ὅπως ἐπιπέδῳ δοκίμῃ τῶν ὄρων τῶν
ρεῖαν ποιοῦν. τὴν δὲ ὑπερβολὴν τῆν ὄρων ἐδεδει-
κνύμεν μὴ τὴν ταλινφθῆν καὶ πῆγρησαν, ἐπειδὴ
10 δὲ φησὶσαν, (ὡς οὐκ ἀσφαλῆς πάντας ἀναπαύ-
σασθαι, καὶ ἐπεισθαι ἰσὺν αὐτῶν πῆγρησαν.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥ-
ΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΣΑ μὲν δὴ οἱ τῆ ἀναβάσει
ἐγένετο μέχρι τῆ μάχης, καὶ
ὅσα μὲν τῶν μάχων οἱ τοῖς
σπονδαῖς εἰς βασιλέως καὶ οἱ
σὺν Κύρῳ ἀναβάντες ἔμα-
ντες τ' ἐσώσαντο, καὶ ὅσα πε-
ρασαντ' εἰς τὰς σπονδὰς βασιλέως καὶ Τισσαφ-
ρονος τ' ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπεκτελου-
δοῦντος τῆ πρῶτην στρατιάν, οἱ τῶν πρῶ-
των λόγων διήγησται. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο οὗτοι ὁ
μὲν πύργου ποταμὸς πάντας παύσας ἀπορεῖν ἰσὺν
20 Διὰ δὲ βαλῶν τὸ μέγιστον, πάροδον δ' οὐκ ἰσὺν,
διηγάτα καρδύχια ὅρα ἀπέπεμα ὑπερ' αὐτῶν τῶν
ποταμῶν ἰκρίματα, ἐδόκει τοῖς στρατῶταις Διὰ
30 τῆν ὄρεων πορευτῶν εἶναι. ἤκουσαν γὰρ τῆν ἀλι-
σκυμῶν ὅτι εἰ διελθόντα τὰ καρδύχια ὅρα οἱ τῆ
ἀρμενία, τὰς πηγὰς τῶν πύργων ποταμῶν, ἰσὺν
μὲν βούλονται, Διὰ δὲ ἴσονται. ἰσὺν δὲ μὴ βούλονται,
πῶς ἴσονται καὶ τῶν διφρατῶν τὴν τὰς πηγὰς ἐλ-
γῶν εἰς πῶς τῶν πύργων εἶναι, καὶ ἴσονται οὕτω
σῶν. τὴν δὲ εἰς τοὺς καρδύχους ἐμβολῶν ὅρα τῶν
ταῖς, ἀμα μὲν λαβῆν πειρώμενοι, ἀμα δὲ φθίσαι
πρὸς τοὺς πολέμους καὶ παραβῆν τὰ ἀκρῶν. ἰσὺν
δ' ἰσὺν ἀμφοῖν τῶν τελευταίων φυλακῶν, καὶ ἐλ-
40 πῶς τῶν νεκρῶν ὄρα σκεταίους διαβῆν δ' ἰσὺν,
πῶς καὶ τὰ ἀνασαντῶν, ἀπὸ πῆγρησαν πο-
ρευόμενοι ἀφίκεται ἀμα τῆ ἡμέρᾳ πρὸς δ' ὄ-
ρεον. οἱ δὲ διὰ Χείροφον μὲν ἡγήτο τῶν στρατι-
ματῶν, λαβῶν δ' ἀμφοῖν αὐτῶν καὶ τοὺς γυμναστῶν πᾶ-
σι. ἰσὺν φῶν ἰσὺν οἱς ὁ ποταμὸς ἐπιπέδους
εἶπε, ὅρα ἴσονται γυμναστῶν. ὅρα εἰς τῶν ἐδοκίμη
50 εἶναι μῆτις αὐτῶν πορευόμενων ἐν τῶν ὄρων
ἐπίσονται, καὶ ἰσὺν μὲν τὸ ἀκρῶν ἀναβάντες Χείροφον
πρὸς τῶν ἀναβάντες τῶν πολέμων ἐπειδὴ ἰσὺν
ἐφείπετο ἰσὺν τῶν ἐπιπέδων τῶν στρατιματῶν εἰς
τὰς κώμας τὰς ἀφ' ἧς ἀγασί τε καὶ μνηστῶν τῶν ὄρων.
οἱ δὲ οἱ μὲν καρδύχια ἐκλιπῶν τὰς οἰκίας,
ἰσὺν τῶν καὶ γυμναστῶν καὶ παιδῶν, ἐφθῶν τῶν τῶν
ταῖς
μαγνὰ

τα δ' ἰδιότηδες πολλὰ ἢ λαμβάνει. ἦσαν δὲ
καὶ χαλκώμασι πεμπόλοις κατεκδυασμέναι
αἱ οἰκίαι, ὡς οὐδ' εἴ ἐφόρος οἱ Ἐλλῶες, οὐδὲ
οὐδ' ἀνθρώπους ἐδίωκας, Ἐσποφθόμοιοι, εἶπως
αὐτὸν ἐδελήσειαν οἱ καρδύωνοι διὸν αὐτὸν ὡς δὲ
Φιλίας τ' ἰδέσθαι, εἰπέτο βασιλεὺς πολέμοιοι ἦ-
σαν. τὰ μὲν τοὶ ἰδιότηδες τ' οὐκ ἔστιν ἰδιότηδες
νοί, ἐλάμβανον ἀνάγκη γὰρ ἢ. οἱ δὲ καρδύωνοι
οὐτε κελύωνοι ἢ πικρῶς, οὐτε δ' ἄλλοι Φιλίας
οὐδ' εἴ ποιοῦν, ὅτε δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἐλλῶων
κατέβαινον εἰς τὰς κώμας ἀπὸ τῶν ἀκροῦ ἦσαν σκα-
ταῖοι, (ἄρα γὰρ δ' ἐσὶν ἄνω πῶν ὁδῶν, ὅλῳ τῷ
ἡμῶν ἢ ἀναβάσει αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατέβα-
σις εἰς τὰς κώμας) τότε δὲ συλλεγόντες πῖνες τῶν
καρδύωνοι τοῖς τελευταῖοις τ' ἐπέπεσε, ἢ ἀπέ-
κτεινον πῖνας, καὶ λίθους καὶ τοξόμοισι κατέτρο-
σαν, ὁλίγοι πῖνες ὄντες. ἢ ἀπεσοδὸν γὰρ αὐ-
τοῖς ἐπέπεσε δ' Ἐλλῶων. εἰ μὲν τοὶ τότε πολέμοιοι
ἠελίου, ἐκινδύνουσαν αὐτὸν φθορῶν τ' ἄλλ-
λά τῶν στρατῶματι. καὶ ταῦτ' ἡμῶν τῶν νῦν τα-
ούτως εἰ τὰς κώμας κινδύνουσαν. οἱ δὲ καρδύ-
ωνοὶ κύκλω τ' πυρὰ ἐκείνην ἰδί τῶν ὀρέων, ἢ συνω-
ρον δ' ἡμέρας. ἀμα δὲ τῆ ἡμέρας ἠελίου σὺν
στρατηγῶσι καὶ λαχοῖσι τῶν Ἐλλῶων ἐδοξε τῶν
τε Ἐσποφθόμοιοι ἀναγκαῖα καὶ τὰ διωκτῶτα-
τα πορεύεσθαι ἔργου, καὶ ταλιπὸντα τὰ ἄλ-
λα, καὶ ὅσοτα ἢ νεώσι ἀχμαλχοῦται αἰσθα-
ποσὶα οἱ τῆ στρατῶ, πῶντα ἀφέναι. ὁλοκίαν γὰρ
ἐποιοῦτο τῶν πορείων πολλὰ ὄντα τὰ Ἐσποφθό-
μοιοι καὶ τὰ ἀχμαλχοῦται. καὶ πολλοὶ δὲ αὐτῶν
οἱ ἰδί τούτοις ὄντες ἀπομαχῶ ἦσαν, διπλοῖσι
τε τὰ ἰδιότηδες ἐδὲ πορεύεσθαι καὶ φρεσθεῖν,
πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. δόξαν δὲ ταῦτα,
ἐκέρχον οὐτῶ πορείαν. ἐπειδὴ δὲ ἀεὶ σπῶντες ἐπ-
ρῶντο, Ἐσποφθόμοιοι οἱ στρατῶ, τ' ἐπειδὴ
εἰσίοιοι τῶν ἐρημίων μὴ ἀφελῶν, ἀφροῦτο.
οἱ δ' ἐπειδὴντο, πῶν ἔπις τῆ ἐκείνη ἢ παιδὸς
ἰδιότηδες, ἢ γυναικὸς τῶν ὀρέων. Ὁ ταῦ-
τῶ μὲν τῶν ἡμῶν οὐτως ἐπορεύθησαν, τὰ μὲν
πικρῶμοιοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπαύομοιοι. εἰς δὲ τῶν
Ἐσποφθόμοιοι χεῖρας γίνεται πολλὸς, ἀναγκαῖοις δ'
ἢ πορεύεσθαι οὐ γὰρ ἢ ἰκανὰ τὰ ἰδιότηδες. Ὁ
ἢ γὰρ μὲν χεῖρας, ὡποφθόμοιοι δὲ Ἐσπο-
φθόμοιοι, καὶ οἱ πολέμοιοι ἰσχυρῶς ἐπέπεσαν, καὶ σε-
νῶν ὄντων τῶν χεῖρας ἐγγὺς πεσόντες ἐπέπεσαν,
καὶ ἐσποφθόμοιοι ὡστε ἢ ἀχμαλχοῦται οἱ Ἐλλῶες ἐ-
πειδὴντες καὶ πάλιν ἀναχάζοντες ὁλοκίαν πο-
ρεύεσθαι. Ὁ θαμνὰ πῶν γὰρ ὁ Ἐσποφθόμοιοι Ἐσπο-
φθόμοιοι ὅτε οἱ πολέμοιοι ἰσχυρῶς ἰδιότηδες. Ὁ δὲ
Ὁ χεῖρας ἄλλοτε μὲν ὅτε πῶν ἢ ὡποφθόμοιοι,
τότε δὲ οὐκ ἢ πῶν, ὄντων ἢ γὰρ ταχέως, καὶ πα-
ρηγνὰ ἐπέπεσαν. ὡστε δὴ ἢ ἢ ὡποφθόμοιοι
πῶν. ὁλοκίαν δὲ οὐκ ἢ ἢ ἢ πῶν τῶν ἢ αἰ-
πῶν τῶν ἢ ἢ ὡποφθόμοιοι ὡστε ἢ ἢ πορεία ὁμοία φρεσθεῖν
ἢ ἢ τῶν ὡποφθόμοιοι. καὶ αὐτῶντα ἀφροῦται
σὲ ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεώνημοιοι, ἢ ἢ
ἢ.

magna heic erat cōmeatus copia, ædes ipsæ vasis æ-
neis multis instructæ, de quib. Græci nihil aufere-
bāt, nec homines persequebātur. Parcebātenim ipsis;
ut periculū facerēt, an ne Carduchi potestate eis factū
ri essent transeūdi per ipsorū fines, tāquā per regionē
pacatā, maximē quia regi infesti erāt. Cōmeatū solū,
quocumq; quis loco poterat, sumebat, quōd ita neces-
sitas posceret. At Carduchi nec vocati obtēperabāt,
nec ullū aliud beneuolentiæ signū dabāt. Quū autem
10 Græcorū ἄντιμοιοι ἰα tenebris obortis de vertice mōtis
ad vicos descēderent, (nā quōd esset arctā via, diem
totū ascendendo, ac vicissim ad vicos descēdendo
cōtriuērāt) tūm verō collecti nōnulli ex Carduchis,
ultimos inuasere, ac perētis quibusdā, alios lapidibus
ἢ sagittis sauciabāt, homines alioqui numero per-
pauci. Nā Græcorū exercitus nec opinato casu ipso-
rū ditionē ingressus erat. Quōd si plures eorū collecti
fussent, periculum fūisset, ne magna nostri exercitus
pars interisset. Atq; hanc quidē noctē ita in vicos di-
20 uerterunt. Carduchi undiq; in montib. ignes accēde-
bant, seq; mutuō ad spectabāt. Quū illuxisset, visum
est Græcis ducib. ἢ ducorib. serierū, posteaquā cō-
uenissent, sic iter faciendū esse, ut tantū iumenta ne-
cessaria ἢ maximē robusta secū sumerēt, cetera re-
linquerēt, dimissis etiā mācipijs in exercitu recēs ca-
ptis. Nā multa illa iumenta ἢ mācipijs profectiōni
morā adferebant. Quinetiā multi his præfecti ad pu-
gnandū apti non erāt, quū quidē duplex etiā cōmea-
tus parandus esset, ἢ portandus pro tāta hominum
turba. Quod decretū quū esset, preconis est voce de-
30 nuntiātū, ita esse faciendū. Posteaquā pransi iam iter
facere cepissent, arctō quodā in loco duces subsiste-
bāt, ac ei qui nō dimitteret id, quod imperatū fuerat,
auferebant. Parebāt illis in omnib. milites, extra quā
si quis furtim aliquid retineret, vel pueri cupiditate,
vel formose mulieris accensus. Atq; hoc modo diem
hūc in itinere cōsumebāt, partim dimicātes, partim
requiescentes. Postridie uehemēs tēpestas erat, sed ta-
mē pergeūdū erat necessariō, quōd a cōmeatu instru-
40 eti nō essent. Erat in fronte Cherisophus, ἢ agmē ul-
timū Xenophō ducebat, quū hostes acriter nos inua-
dunt: ἢ quia loca per erāt angusta, propius accede-
bāt, ἢ τῶν sagittis nos petebāt, τῶν fundis. Quo fiebat ut
dū Græci necessariō persequerentur hostē, ac deinde
rursus cederēt, tardē progredētur. Sæpe Xenophō
etiā denuntiabat exspectādū esse, quoties hostis eū
grauiter urgeret. Fortē Cherisophus, qui aliās quū de-
nuntiabatur, exspectabat, tū nō subsistebat, sed duce-
bat celeriter, susq; ut sequeretur, imperabat. Adeoq;
manifestū erat, aliquā rē molestā superuenisse. Nec e-
50 rat otium ut ad ipsum quis pergeret, ac quæ festina-
tionis esset causa, videret. Deniq; fugæ similis e-
rat hæc agminis ἄντιμοιοι profectio. In ea vir for-
tis perijt Cleonymus Lacedæmonius, sagitta adacta
per

ἢ τῶν

ἢ τῶν

πολλῶν

πυρὰ πολλὰ

ἢ τῶν

per clypeū & indumentū in ipsas costas: itemq; Basias ex Arcadia, capite trāsfixus. Ad locū castris locādis idoneū quū peruenisset, Xenophō eo, quo utebatur, ornatu ad Cherisophum venit, eumq; incusat quōd nō substitisset, quo quidē factum esset, ut in ipsa fuga coacti fuerint dimicare. Duo quidē iā, inquit, praeclari ac fortes viri occubuerūt, quos neq; nobiscū tollere, neq; terram dare potuimus. Ad ea respondēs Cherisophus: Respice, ait, ad mōtes, ac uide quā ad eos difficilis sit aditus. Nimirū ad eos haec una uia est, quam

Cherisophus causam exponit, quam obrem Xenophōtē deferuisset.

ne quis euadat? Haec caussa festinationis mea fuit, & cur te nō expectarim: nimirū anne precipere conatū hostiū possem prius, quā transitus ille occuparetur. Duces quidē y, quos habemus, aliā uia esse negāt. Ego uerō, inquit Xenophō, duos homines habeo. Nā quū negotia nobis facesserēt, insidias struximus, (quaeres nobis etiā resspirandi facultatē dedit) ac nōnullos ex eis occidimus, nōnullos uiuos ut caperemus, hac ipsa de caussa dedimus operā, ut ipsis pro itinere ducib. uteremur, quibus esset haec regio nota. Statim adducti sunt homines, & quae sitū ex eis, ecquā uia aliā nos sent, prater eā, quae vulgo nota esset.

Homines barbari praefrata constantia.

Horū alter nihil aiebat, quam tūis multi terrores ipsi incuterentur. Quū nihil diceret, quod in re foret, alterius in cōspectu iugulatus est. Alter ille superstes aiebat eū propterea nihil prodidisse, quōd istic filiā cū viro nuptā haberet. Se uerō addebat ducē itineris fore, quo etiā pergere iumēta possent. Interrogatus, ecquid in ea foret loci difficilis trāsitu: vertice quemdā esse inquit, quē nisi quis occupando anteuerteret hostes, fieri non posse ut transeant. Haec uerō uisum est, conuocatis serierū ductorib. & cetratis & grauis armaturae militib. praesentē rerū statū indicandū esse, ac quarendū ecquis sit, qui se uirū sorte prestare uelit, hac profectiōne spōte sua suscepta. politici sunt opera suā ex grauis armaturae militibus Aristonymus Methydriensis Arcas, & Agasias Stymphalius ex eadē Arcadia. In primis inter se cōtendebāt Callimachus Parrasius, et Agasias Stymphalius, ambo Arcades. Et Agasias quidē aiebat, ire se uelle cū yis, qui de toto exercitu se ad ipsum spōte aggregaturi essent.

† al. Aristarchus legitur, pro utraq; uoce, Aristas Chius.

Nā sat scio, inquit, multos iuuenes sequuturos, si ego dux sim. Post haec interrogat, nū quis expeditorū militū, vel ordinib. praefectorum unā cum his ire uelit. Haec Aristas Chius opera suā offert, qui in re eiusmodi per se fuit exercitui quātinus pretij homo. Iā adueperauerat, et milites sumto cibo proficisci iubebatur. Itaq; ducē uie constrictū uinculis eis tradit, & re ita coponūt, ut si quidē inuū occuparet, noctu illud custodiret, ac quāprimū illucesceret tuba signū daret: ac deinde qui superiori esset loco, rēderet aduersus eos, qui trāsitu illū notissimū obsideret: ipsi

10 20 30 40 50
 Αἴψ' τῆς ἀσπίδος ὅς τῆς πολεμίδος ἔς τὰς παλιν-
 ράας, καὶ βασίαν ἀρκίος ἀμφιπύρρον ἐς τὴν κερφα-
 λῶν. ἐπεὶ δὲ ἀρκίον αὐτὸ σταθμῶν, δὴ δὴς ὡς πύρ-
 ρον εἶχε ὁ ξυνοφῶν ἐλατῶς πρὸς τὰς χερσὶ φοροῦν,
 ἵππεσσι τὸ αὐτὸν ὅτι οὐκ ἐπέμενον, δὴ μὴ λωγιάζοντο
 φεύγοντες ἀμα μάχεσθαι. καὶ νῦν δύο καὶ ἓξ τε
 κᾶρα δὴ ἀνὸς τε θανάτῳ, καὶ οὐτε ἀνελάσσει οὐ-
 τε θάψαι αὐτὸν ἐδιωκόμεθα. ἀρκίονεται πρὸς
 ταῦτα ὁ χερσὶ φορῶν βλεφάρων, ἔφη, ἔς τὰ ὄρη, ὅ-
 ἴδω ἄλλα ταῦτα ὅσι. μία δὲ αὐτῆ ὁδὸς ὡς ὁ
 εἰς ὄρηθι καὶ ἠδὲ ταύτῳ ὄρηθι ἀνθρώπων ἔξει
 ὅι ὄχλος τοῦτοιασ, οἳ κατεληφόμεν φυλάτ-
 τοισι τὴν ἐκαστῶν ταῦτα ἐλὼ ἐσθουθας, καὶ ἀξί-
 ὄσον οὐκ ἰστέμενοι, ἔπειρος διακίμων φθάν-
 ῃ πρὶν κατεληθῆσθαι τὴν ἰππελοχῶν. οἳ δὲ ἠγε-
 μόνοσ' οὐς ἐχθροῦ οὐ φασίς εἶναι ἀλλ' ἰστέμενοι.
 ὁ δὲ ξυνοφῶν λέγει δὴ ἐπὶ ἔχῃ δύο ἀνθρώπων. ἐ-
 πὶ γὰρ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς τῆ ἔχῃ, εἰρησθέντα
 μὲν, (ὁ πύρρον καὶ ἀναπνέουσι ἐπίκεισι) καὶ ἀ-
 πεκτείνωμεν μὲν πνασ αὐτῶν, καὶ ζωντας πρὸς
 θυμὸν ἴσμεν λαβῆσθαι, αὐτὸν τῶν σέκου ὅπως ἠγε-
 μόνοσ' εἰδὸσ' τὴν χροῖαν χρυσάμεθα. καὶ ἠδὴ δύο ἀγα-
 γῶντες ἐπὶ ἀνθρώπων, ἠλεγχοῦσθαι λαβόντες ἐπι-
 να εἰδὸσ' ἄλλ' ἰστέμενοι ἢ τὴν φανερὰν. ὁ μὲν οὖν ἐ-
 πύρρον οὐκ ἔφη, καὶ μάλα πολλῶν φοβῶν προσα-
 γομῶν ἐπειρῆ δὲ οὐδὲ ἀφελίμοις ἐλεγχοῦ, ὀρθῶ-
 τ' ἔπειρος κατεσφάγη. ὁ δὲ λοιπὸς ἐλεῖσθαι ὅτι
 οὗτ' ἔφη μὲν ἀξί ταῦτα οὐ φαίνο εἰδὸσ' ὅτι αὐ-
 τῶν τυχερὰν θυγατρὸν ἐκὲν ἠέ ἀνδρὶ ἐκτεδο-
 μέν' αὐτὸν δ' ἔφη ἠγέσασθαι διωκτῶν καὶ ἔσπο-
 ζυγίοις πορθέσθαι ὁδὸν. ὀρωτῶμεθα δ' ἔπειρ ἔ-
 πὶ αὐτῆ ὁδοσβασίας χροῖαν, ἔφη εἶναι ἀνθρωπῶν, ὁ δὲ
 μὴ πρὸς προκαταλήφοιτο, ἀδιώκτον εἶσεσθαι πρὸ
 θῆρας. οἳ ταῦτα εἰδὸσ' ἄν, συγκαλέσασθαι ὁμοσπῶν
 καὶ πρὸς τὰς καὶ τῶν ὀπλητῶν, λέγεισ' ἰστέ-
 μένοι, καὶ ὀρωτῶσ' ἔπειρ ὄρηθι ὄρηθι ἀνα-
 ὄρηθι ἐλέσθαι γνέσθαι, καὶ ἔσποσας ἐλεῖσθαι
 πορθέσθαι. ἰστέμενοι τῶν μὲν ὀπλητῶν ἄει-
 σῶν μὲν μετ' οὐδὲ ἀρκίος καὶ ἀγασίας συμ-
 φάσει ἀρκίος. τὰν τεσσαρσάκον δὲ αὐτοῖς καλλι-
 μαχῶν παρρησῶν ἀρκίος, ὁ ἀγασίας συμφα-
 λιῶν ἀρκίος καὶ εἶτ' ἔφη ἐλέσθαι πορθέσθαι πρὸ
 λαβῶν ἐλέσθαι ἐπὶ τῶν ἑστ' ἀνθρώπων.
 δὴ ἂν οἶσα, ἔφη, ὅτι ἐφόρου πολλοὶ τῶν νεῶν ἐμῶν
 ἠγούμενον. ἐκ τούτου ὀρωτῶσ' ἔπειρ καὶ τῶν γυ-
 μνητῶν ἢ ταξισαρχῶν ἐλέσθαι συμπορθέσθαι. ἰστέ-
 μενοι τὰς εἰσῶν χροῖαν, ὁσ' πομπαχῶ πομπαχῶ
 εἶσθαι τῆς εἰσῶν ἐπὶ ταῦτα ἐλέσθαι. ὃ μὴ δὲ εἶλη,
 ἠδὴ δ' ἐκτεδοῦν αὐτῶν ἐμφορῶν πορθέσθαι. ὁ
 ἦν ἠγεμόνα ἀφέντες πρὸς ἀδιώκτον αὐτοῖς, καὶ
 σωπῶσθαι τὴν ἠνέκτα, μὴ λάσσωσ' ἔπειρ ἄνθρω-
 ποσιν φυλάσθαι ἅμα δὲ τῆ ἠνέκτα τῆ σάλπιγγι
 σημαίνον, ὁσ' μὲν αὐτῶν ὄρηθι ἰστέμενοι ἐπὶ κα-
 τεσθῶν τὴν φανερὰν ἐκαστῶν, αὐτοῖ δὲ
 τ' συμβουλιῶσιν ἐκβαίνοντες ὡς αὐτῶν ἐλέσθαι
 ταχίστα, τὰ ταῦτα συμβαίνοντες. οἳ μὴ οὖν ἐπορθέσθαι,
 μήνι μὴ ἰστέ-
 numero

transseunt, & quum ante se alium quemdā conspicere-
 rent, qui & ipse teneretur ab hostibus: visum est ad
 illum quoq; continuò pergendum esse. Xenophō au-
 tem quum animaduertet fore, vt si verticem quē
 ceperant, deseruisset, hostes cum reciperent, ac iumen-
 ta transseuntia adorirentur: (& erant ea longius ex-
 plicata, quippe quæ per iter angustum incederent)
 Cephifodorum * Cephisiphontis F. Atheniensem &
 Archagoram Argiuum exsulem, serierum ductores
 in eo relinquit. Ipse cum reliquis ad verticem alterū
 tendit, quem quidem eodem modo capiunt. Restabat
 iugum tertium, maximè præruptum, quod immine-
 bat excubijs, quas ad ignē reliquerant ij, qui noctu eò
 cōtenderāt. Quum autem propè Græci cū copijs ab-
 essent, barbari sine prælio iugum relinquit. Quæ res
 omnibus admirationi fuit, atq; adeò suspicabantur
 eos locum propterea relinquerē, quòd vererentur ne
 circumuenti vndiq; obsiderētur. Quū ij qui summo
 erant in vertice, despicerent quæ à tergo gererentur,
 vniuersi ad extremum agmē se applicabant. Xeno-
 phon cum iuniorib. in iugū ascendebat, ceteros sub-
 sequi iubebat, vt extremi serierum ductores cū ipsis
 se coniungere possent: qui vbi accessissent, edixit vt
 in vialoco æquabili arma ponerent. Ibi tum Archā-
 goras Argiuus elapsus fuga venit, ac se cū suis de pri-
 mo colle vi pulsus narrat, et * Cephisidorū, Amphi-
 cratē ceteros peremptos ait, quicūq; de saxo nō desiliis-
 sent, & ad extremi agminis subsidia peruenissent.
 Quare cōfecta, barbari ad collē tendunt oppositū ver-
 tici. Eos Xenophō induciarum nomine per interpre-
 tem cōpellat, & intersectorū corpora poscit. Aiunt
 illi reddituros ea se, modò vicos nō exurerēt. Adsen-
 titur in hoc ipsis Xenophon. Interea verò dū copię
 ceteræ prætereunt, atq; inter se de condicionib. disse-
 runt: omnes eo de loco confluerant. Tum verò sub-
 stiterunt hostes, quūq; Græci descendere de iugo ad a-
 lios cepissent, vbi arma locata fuerant, pergunt magno
 numero actumultu barbari, conscensōq; uertice iu-
 gi, de quo Xenophon descenderat, saxa deuoluebāt,
 quorum vicrus vni fractum fuit. Aberat à Xeno-
 phonte tū scuto ipsius satellites: verūm Eurylochus Lu-
 siensis Arcas, grauis armaturæ miles, ad ipsum accu-
 rit, ac pro vtroq; scuto hostibus obiecto pedem refere-
 bat, ceteris etiam ad illos, qui stabant instructi, per-
 gentib. Ita tum omnes Græce copię conuenerūt eo-
 dem loco, proq; tabernaculis multas & elegantes do-
 mos habuerūt, cum largo cōmeatu. Nā tanta vini e-
 rat heic copia, vt etiam lacubus illitis opere tectorio
 contineretur. Perfecerunt aut Xenophon & Cheri-
 sophus, vt tradito itineris duce, mortuorū corpora
 reciperent. Eis pro viribus iusta facta, quæ fieri
 viris fortibus in more est. Postridiē sine duce pro-
 ficiscabantur. Hostes autem partim pugnando,
 partim loca si qua essent angusta, antecapiendo,
 transi-

et al. Cephisiphontis.

* al. Cephisidorū.

οὐκ ἔλλωδον, καὶ ἐτόρως ἐράδην ἔμπροσθεν ἑαυτῶν
 κατεχόμενον, ἡδὲ ἑσπέρων αὐτῶν ἐδύκεν πορεύεσθαι.
 εἰνοήσας δ' ὁ Ξενοφῶν μὴ εἰρήμους κατελεί-
 ποι ἦν ἡλθόντα ἑαυτῶν, καὶ πάλιν λαβόντες οἱ
 πολέμοι ἡδὲ δύνοντο τοῖς ἑσπερίοις περὶ εὐθείᾳ,
 (ἡδὲ πολλὸν δὲ ἡμῶν τὰ ἑσπερία, ἅτε Διὸς σοφῆς ἢ
 ὁδοῦ πορεύομεθα) κατελείπει τὸν ἑσπερίου ἄρχοντα
 γὰρ Κηλοπόδωρον Κηλοσιφώνος ἀθλοῦσι, ὃ Ἀρ-
 χαγόρα ἀργεῖον φησὶν εἶναι. αὐτῶν δὲ (ἡμῶν τοῖς λαι-
 ποῖς ἐπορεύσομεν ἡδὲ ἦν δὴ τῶν ἑσπερίων ἑσπερίων, ὅτι
 αὐτῶν τῶν ἑσπερίων καὶ ἑσπερίων αἰροῦσιν. ἐπὶ δ' αὐτοῖς
 τρίτῳ ματῶν λαιπῶν ἡμῶν πολλὸν ἐρηθίσταται, ὅτι
 ὁ ὑπὸ τῶν ἡμῶν πύρι κατελήφθησθε φυλα-
 κῆς τῶν νυκτῶν ἑσπερίων πρὸς τὴν πρὸς ἡμῶν τῶν
 γῆς ἡμῶν οἱ ἑλλωδον, λέγουσιν οἱ βαρβάρων ἀ-
 μαχητῶν ἡμῶν ὥστε θαυμαστὸν γινώσκουσι περὶ
 καὶ ὑπὸ πύρι δέειντας αὐτῶν μὴ κυκλωθῆν-
 τῶν πολιορκεῖν ἀφελίπεις. οἱ δὲ αὐτῶν ἀφ' ἑσπερίων
 ἀμυρ καὶ δροῦντες τὰ ὀπίσθεν γινώσκουσι, πάν-
 τῶν ἡμῶν ὁπίσθεν ὀπίσθεν ἑσπερίων καὶ Ξενο-
 φῶν μὲν αὐτῶν τοῖς νεώτεροις ἀνείκαμον ἡδὲ δ' ἀ-
 κρον, ὅτι δ' ἄλλους ἐκείδουσι ὑπὸ γῆρας, ὅπως οἱ
 τελευτῶσι ἡμῶν ἑσπερίων πρὸς ἡμῶν, καὶ πρὸς ἡμῶν
 δύνοντας καὶ τῶν ὀπίσθεν οἱ ἡμῶν ἑσπερίων ἡμῶν
 τὰ ὀπίσθεν καὶ ὁπίσθεν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
 γῆρας ὁ ἀργεῖος περὶ τῶν, καὶ λέγει ὡς ἀπὸ τῶν
 πύρι ἀφ' ἑσπερίων ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
 Κηλοπόδωρον ὃ Ἀμυρκατῆς, ὃ δὴ μοῖρα μὴ ἄλ-
 λόμενοι καὶ τῶν ἡμῶν πρὸς ὀπίσθεν ὀπίσθεν ἡμῶν
 ἀφελίπεις. ταῦτα δὲ Διὸς πρὸς ἡμῶν οἱ βαρβάρων
 ἡμῶν ἐπ' ἀντίπορον ἑσπερίων ἡμῶν ἡμῶν, καὶ Ξενο-
 φῶν διελύχον αὐτοῖς δὲ ὀπίσθεν πρὸς ἡμῶν
 καὶ ὀπίσθεν νεκρῶν ἀπὸ τῶν. οἱ δ' ἑσπερίων ἀφελίπεις
 ἐφ' ἡμῶν καὶ τῶν ἡμῶν. σιωπῶμεν ὅτι ταῦτα
 ὁ Ξενοφῶν. ὅτι δὲ δ' ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
 δὲ ταῦτα διελύχον, πάντῶν οἱ ἐκ τῶν τῶν τῶν
 πρὸς σιωπῶμεν. ὅτι ταῦτα ἡμῶν οἱ πολέμοι, ὅτι
 ἐπὶ ἡμῶν κατελείπεις ἀφ' ἡμῶν πρὸς ὀπίσθεν
 ἡμῶν ὀπίσθεν ταῦτα ὀπίσθεν ἡμῶν οἱ πολέμοι
 πολλῶν τῶν καὶ δροῦντες, καὶ ἐπὶ ἡμῶν ἡμῶν
 τῶν κρυφῶν τῶν ἡμῶν ἀφ' οὗ Ξενοφῶν κατελείπεις,
 40 ἡμῶν ἡμῶν τῶν ἡμῶν, καὶ ὀπίσθεν κατελείπεις ἡμῶν
 λῶν Ξενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασις ἡμῶν τῶν ἀπὸ
 ὀπίσθεν ἀπὸ τῶν. Εὐρύλοχος δὲ λαιπῶν ἀφελίπεις
 πρὸς ὀπίσθεν αὐτῶν ὀπίσθεν, καὶ πρὸς ἀμφοῖν
 πρὸς ἡμῶν ἀφελίπεις, καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς ὀπίσθεν
 σιωπῶμεν γινώσκουσι ἀπὸ τῶν. ὅτι τούτων πάντῶν
 μου ἡμῶν δ' ἡμῶν, καὶ ἐσπερίων αὐτῶν ὀπίσθεν
 πολλῶν ὀπίσθεν οἱ καὶ οἱ οἰκίαις, ὅτι ἡμῶν ὀπίσθεν
 λέει. ἡμῶν ὀπίσθεν πολλὸν ἡμῶν, ὡς οἱ λαοὶ κρι-
 νῶν τῶν ἡμῶν. Ξενοφῶν δὲ ὀπίσθεν διελύχον
 ὡς λαβόντες ὀπίσθεν νεκρῶν ἀφ' ὀπίσθεν τῶν ἡμῶν,
 50 πάντῶν ἐπὶ τῶν ὀπίσθεν ἀφελίπεις ὀπίσθεν ὀπίσθεν
 πρὸς νομίζουσι ἀφελίπεις ἀφελίπεις. τῶν δ' ὀπίσθεν
 αὐτῶν ἡμῶν ἐπὸς ὀπίσθεν. μαχόμενοι δ' οἱ πολέ-
 μοι, καὶ ὀπίσθεν σοφῶν ἡμῶν πρὸς ἡμῶν ἡμῶν,
 ἐκεί-

ἐκώλων τὰς πρῶτους, ὁπότε μὲν οὕτω τῶν πρῶ-
 τος κωλύοιεν, ἔπειθ' ὁπότε ἐκβαίνων πρὸς
 τὰ ὄρη, ἔλκε τὴν ἀπόφραξιν τῆς πρῶτου τοῖς πρῶ-
 τοῖς, αἰωτῶρα περιώμεθ' ἵγνεται τῆν κωλυ-
 ὄντων. ὁπότε δὲ τοῖς ὁπότε ἠδιδόοντο, Χερσίφ-
 φος ἐκβαίνων, καὶ περιώμεθ' αἰωτῶρα ἵγνε-
 δαι τῆν κωλύοντων, ἔλκε τὴν ἀπόφραξιν τῆς
 πρῶτου τοῖς ὁπότε, καὶ αἰτ' οὗτοι ἐβόησαν ἀλ-
 λήλοισι, καὶ ἰαχρῶς δὴ μῆτρων ἐπεμελοῦτο. ὡς δὲ
 ὁπότε καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀναβάσει πολλὰ πᾶρα γμα-
 τα πᾶρα οἱ βαρβάροι πάλιν καταβαίνουσιν. 10
 ἔλαφροὶ γὰρ ἦσαν, ὥστε καὶ ἐγγύθεν φέροντες
 ἀρφύγγη. οὐδ' αὖ γὰρ ἄλλο εἶχον ἢ τόξα ὁ σφρα-
 δισαῖ. ἄριστοι δὲ τοξοὶ ἦσαν εἶχον δὲ τόξα ἐγ-
 γύς τριπλή, τὰ δὲ τοξόματα πλεον ἢ διπλή.
 εἶχον δὲ τὰς ἰσθμῶν, ὁπότε τοξόμοι, πρὸς δ'
 κῆτω τῆς τόξου, τῶν ἀριστῶν ποδὶ περιβαίνον-
 τες. τὰ δὲ τοξόματα ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οἱ ἔλ-
 λωδες ἠδὲ λαβάρμοι ἀκοντοῖς ἀναγκυρῶντες.
 ἐν τούτοις τοῖς χερσὶ οἱ κρητῶς χρησιμώτατοι
 ἐχρῶντο ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρατόκλης κρητῶς. ταύ-
 τως δ' αὖ τὴν ἠμύραν κηλίθησαν ὡς ταῖς κρήμας
 ταῖς ὑπὲρ τῆς πεδίου τῆς πᾶρα τὴν κοιτῆρα πε-
 ταμόν, ὡς δὲ τῶν πεδίων, ὅς ἐστι τὴν ἀρμυρί-
 αν καὶ τὴν κερδύχων χάραν. καὶ οἱ ἔλλωδες
 ἐν ταῦθα ἀνεπαύσαντο. ἀπέχε δὲ τῆν ὄρειον ὁ πο-
 ταμὸς ὡς ἐξ ἢ ἐπὶ τῆς σάδρα τῆν κερδύχων. τότε
 μὲν οὕτω ἠμύρασαν μάλιστα ἠδ' ἔως, καὶ τὰ ἠδιδό-
 οντα ἔχοντες, καὶ πολλὰ τῆν πᾶρα ἠμύρασαν τῆν
 κων μνημοβόλοντες. ἐπὶ γὰρ ἠμύρασαν, ὅσας πᾶρα ἐπὶ
 ῥέουσαν δὲ τῆν κερδύχων, πᾶσαις μαχόμενοι 30
 διετέλειαν, καὶ ἐπαύσαντο καὶ τῶν οὐδὲ τὰ σύμ-
 παντα ἔπειθ' ἀπὸ βασιλείας καὶ τῶν φέρων, ὡς οὕτω
 ἀπὸ Μαγνητοῦ τούτῃ, ἠδ' ἔως ἐκρημίσθησαν. ἔπειθ'
 δὲ τῆς ἠμύρας ὄρεον ἵππεας πέραν τῆς ποταμοῦ
 Ἰβωπλομῶν, ὡς κωλύοντα δὲ ἀβαίνων. πε-
 ζοὺς δ' ἠδὲ ταῖς ὄρεας πᾶρα τεταγμένους ἀνω
 τῆν ἵππεων, ὡς κωλύοντα εἰς τὴν ἀρμυρίαν
 ἐκβαίνων. ἦσαν δὲ οὗτοι Ορόντου καὶ Αρτούχου
 ἀρμυρίοι καὶ μυρδόνιοι καὶ χαλδαῖοι ματοφό-
 ροι. ἐλέγοντο δὲ οἱ χαλδαῖοι ἐλθόντες καὶ ἄλλοι
 μοι εἶναι ὄπλα δ' εἶχον γέγραφα μακρὰ καὶ λόγ-
 χασ. αἱ δὲ ὄπλα αὐτῶν ἐφ' ὧν πᾶρα τεταγμένοι
 οὗτοι ἦσαν, τεία ἢ τεία πᾶρα πᾶρα ἀπὸ τῆς πο-
 ταμοῦ ἀπέχον. ὁδὸς δὲ μία ἢ ὄρεον μὲν ὡς, ἔ-
 γουσα ἀνω ὡς πᾶρα χειροποιήθη. τῶν τε ἐπει-
 ρῶν δὲ ἀβαίνων οἱ ἔλλωδες. ἐπειθ' ἡ περιώμοις τῶν
 τε ὄρεων ὑπὲρ τῆν μακρῶν ἐφαίνθη, καὶ τραχὺς
 μὲν ὁ ποταμὸς μεγάλαις λίθοις καὶ δλιαθροῖς, ὅ-
 οὔτε αὖ τῶν ὄρεων τὰ ὄπλα μὲν ἔχοντες δὲ μὴ, ἦρ-
 παζοὶ ὁ ποταμὸς ἠδὲ τῶν κρημῶν τὰ ὄπλα
 ἔπις φέροι, γυμνοὶ δ' ἐφίροντο πρὸς τὰ τοξόματα
 καὶ τὰ ἄλλα βέλη ἀνεχώρησαν, καὶ αὐτῶν ἐ-
 σφατοπέδουσαντο πᾶρα τὴν ποταμόν. ὡς δὲ αὐ-
 τοῖς τὴν πᾶρα νύκτα ἦσαν ἠδὲ τῶν ὄρεων, ἔωσαν
 οὗτοι

transitu nostros arcebat. Quod si ergo primos impe-
 diebant, Xenophon a tergo montes conscendens ef-
 ficiebat, ut via primis obseptæ aperirentur, quæ o-
 peram daret, ut altius ijs, qui arcebant, adscenderet:
 sin ultimum agmen adorirentur, Chersiphus ad-
 scendens, operam dabat ut arcibus altior euade-
 ret, atq; hoc modo uiam ultimis obseptam aperiebat.
 Hoc modo semper opem sibi mutuam ferebant, &
 studiose alter alterius curam gerebat. Nonnumquã
 barbari, quum iam montes superassent, descenden-
 tibus negotium faciebant. Erant enim adeo expedi-
 ti ut etiam proxime quum accessissent, possent effu-
 gere. Neq; sanè quidquam præter arcus & fundas
 gestabant, quum quidem sagittæ di peritissimi essent.
 Arcus ternum serè cubitum habebant, sagittas binis
 cubitis longiores. Nervos emissuri sagittas versus i-
 mam partem tendebant, pede sinistro ad eos appli-
 cato. Sagitta ipsos clypeos & loricas penetrabant.
 Eis nostri si consequuti essent, ad iacula religatis ute-
 bantur. His in locis maximo nobis usui Creteses fue-
 re, quibus Stratocles ipsorum citus præerat. Atq; eo
 quidè die in vicis comorati sunt, ultra planitiẽ pro-
 pter Centritem fluvium sitam. Habet is duum ple-
 thrum latitudinem, & Armeniam à Carduchorum
 agro separat. Hoc loco Græci se quieti dabant. A
 Carduchorum montibus annis ipse circiter VI vel VII
 stadiis aberat. Sunt autem heic iucundissimo diuerso-
 rio usi, quum & comeatum haberent, & præteritorum
 laborum multum recordaretur. Nam dies totos VII,
 quibus per Carduchos profecti erant, perpetuis e-
 xerciti præliis fuerant, eaq; perpepsi mala, quæ uni-
 uersa ab rege & Tissapherne illata incommoda æ-
 quare nequeant. Quamobrem quasi si liberati ab
 his essent, iucundè somno se recrearunt. Ex oriente
 iam die trans fluvium equites armatos vident tam-
 quam si transitum impedituri essent. Supra equites
 in ripis fluminis pedites instructi stabant, impe-
 dituri ne in Armeniam deflecteremus. Erant hi
 Orontæ & Artuchi mercenarij ex Armenia, My-
 gdonia, & Chaldaea. Chaldaei quidem liberi ac bel-
 licosi esse ferebantur. Cratibus oblongis & hastis ar-
 morum loco utebantur. Altiores illæ ripæ, in quibus
 hi instructi stabant, III vel IV plethris ab amne
 aberant. Via quæ quidem cerneretur, una erat, eaq;
 sursum ducebat, quasi manu facta. Hac Græci trá-
 sire conabantur. In hoc conatu quum aqua mamil-
 las superasset, ac flumen propter ingentia saxa, eaq;
 lubrica esset asperum, armaq; in aqua gestari non pos-
 sent, quod ceteroqui flumen eos abriperet, ac si quis
 in capite vellet ea gestare, nudos incedere aduersus
 sagittas & tela reliqua necesse foret: retrocesserunt,
 atq; ibi propter amnem castra sunt metati. In mon-
 te autem in quo nocte superiore ipsi fuerant, vide-
 bant

Xenophon-
 tis & Che-
 risophi ope-
 ra mutuz.

ἐκείλους ἄγχι τῶν λόγους ὁρῶντες, τὸν μὲν οἱ ἀ-
 εἰσὸρξ, τὸν δὲ οἱ δεξιᾶ ἐκυσῶ. καὶ οἱ μὲν μακρῶν
 ἐσφραγισμοῖς εἰς τὴν προπηλοσύνην, οἱ δὲ κλέμμοι ἐτό-
 ξουσι τε καὶ ἐσφραγισμοῖς ἄλλῃ ἔπειτα ὀρῶντες. ἐπεὶ
 δὲ καὶ ἡ τὰ σφάγια, ἐπιμακρῶν παύσασθαι οἱ
 σφραγισμοῖς, καὶ ἀνελκόμενοι. συνωλόλυτος δὲ
 καὶ αἱ γυναικὸς ἀπύσαι. καὶ Χείροφθ μὲν εὐ-
 βανε καὶ οἱ (ὡν αὐτῶν δὲ ἕκαστος, λαβὼν τῆν ὀ-
 παθοφυλάκειον τὸν ὀρῶντα τους, ἐθῆ ἀνὰ κρᾶ-
 τῶν πάλιν ἰδὲ τὸν πόρον τὴν κῆ τὴν ἐκβασιῶν τὴν
 εἰς τὰ τῆν ἀρμενίως ὄρη, πρὸς ποταμὸν τῶν τῶν
 τῆν ἀρμενίως ἀρκελάσειας τὸν πρὸ τὴν προπηλοσύ-
 νην. οἱ δὲ κλέμμοι, ὁρῶντες μὲν τὸν ἀμυλὸν Χεί-
 ροφθ τὸν ποταμὸν δὲ ὕδαρ ὄρη πρὸς ὄρη, ὁρῶν-
 τες δὲ τὸν ἀμυλὸν ποταμὸν τὸν ποταμὸν εἰς τὸν
 παλιῶν, δὲ ἀνὰ τὸν μὴ ἀρκελάσειας εἶναι, φθίνου-
 σιν ἀνὰ κρᾶτῶν πρὸς τὴν ἀρμενίως ποταμὸν ἐκ-
 βασιῶν ἀνω. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ὄρη ἐχέοντες, ἐπεισοῦς
 αἰὶα πρὸς τὸν ὄρη. Λύκειος δὲ ὁ τὴν τῶν ἐχέοντες
 ἰππέων, καὶ Αἰγυπτίους ὁ τὴν τῶν ἐχέοντες τῆν πρὸς
 τῶν τῆν ἀμυλὸν Χείροφθ, ἐπεὶ ἐώρων ἀνὰ κρᾶ-
 τῶν φθίνουσαν, εἰς τὸν οἱ δὲ σφραγισμοῖς ἀεὶ μὴ
 ἀρκελάσειας, ἀλλὰ (ὡν κλεμμῶν ἰδὲ τὸν ὄρη. Χεί-
 ροφθ ἢ αὐτῶν ἐπὶ διέξω, τὸν μὴ ἰππέων εἰς ἐδῶκεν,
 διῶντες ἢ τῶν πρὸς ποταμὸν ὄρη καὶ τὸν προπη-
 λοσύνην ἰδὲ τὸν ἀνω κλεμμῶν. οἱ δὲ ἀνω, ὁ-
 ρῶντες μὲν τὸν ἑκὼν τῆν ἰππέων φθίνουσαν, ὁρῶν-
 τες ἢ ὁ πόρος ἰδὲ τὸν ποταμὸν, ἐκλέπτοις τὰ
 ὑπὸ τῶν ποταμὸν ἀνω. ἕκαστος ἢ, ἐπεὶ τὰ πό-
 ρου ἐώρα καὶ τῶν γινόμενα, ἀπεχόμενοι τὴν ταχί-
 στω πρὸς τὸν ὄρη καὶ τὸν ποταμὸν. καὶ γὰρ οἱ κλεμ-
 μῶν φανερῶν ἢ τὴν ἑκὼν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ταχί-
 στω, ὡς ἰδὲ τὸν ποταμὸν τοῖς τελευταίοις. Ὁ Χεί-
 ροφθ μὲν τὰ ἀνω καὶ ταχί, ἀνω ἢ ὡν ὀλίγοις
 ἰδὲ τὸν ποταμὸν ἰδὲ τὸν ποταμὸν, ἐλάει τῆν σφραγισ-
 τὰ ὀπαθοφυλάκειον, καὶ μὲν τὸν τῆν ἰδὲ τὴν ταχί
 κλεμμῶν καὶ ἐκ ποταμῶν. καὶ τὰ μὲν σφραγισμοῖς τῆν
 ἐκλέπτοις καὶ ὁ ὄρη ἀκμῶν διέξω. ποταμὸν
 ἢ σφραγισμοῖς καὶ τὸν κλεμμῶν, ἀνω τὰ ὀπαθο-
 φθ, καὶ πρὸς τὴν ποταμὸν τοῖς λαχέοντες κατ' ὄρη-
 στω ποταμῶν ἐκ ποταμῶν τὴν ἐκὼν τῶν ποταμῶν, πρὸ
 ἀνω τὸν ποταμὸν τὴν ὀπαθοφυλάκειον ἰδὲ τὴν φά-
 λαγγῶν καὶ τὸν μὲν λαχέοντες καὶ τὸν ὄρη-
 ταχί πρὸς τῆν κλεμμῶν ἰδὲ τὴν, οὐραγῶν
 δὲ καὶ ταχί πρὸς τὸν ποταμὸν. οἱ δὲ κλεμ-
 μῶν, ὡς ἐώρας τὸν ὀπαθοφυλάκειον τῶν ὄρη
 φθίνουσαν, Ὁ ὀλίγοις ἢ τὴν φανερῶν, ἔπει-
 τος δὲ ἰππέων, ὡς πρὸς ἀνω τὸν. Ὁ δὲ Χεί-
 ροφθ, ἐπεὶ τὰ πρὸ ἀνω ἀσφραγισμοῖς εἶχε, πέμ-
 πει παρὰ ποταμῶν τὸν ποταμὸν καὶ σφρα-
 γισμοῖς καὶ τῶν ποταμῶν, καὶ κλεμμῶν πρὸς ὁ, πρὸ
 ἀνω παρὰ τῶν. ἰδὲ τὸν δὲ αὐτῶν ὄρη καὶ τὸν ποταμὸν
 ὁ ποταμὸν, πέμψας ἀνω κλεμμῶν αὐτῶν
 μένου ἰδὲ τὸν ποταμὸν τῶν ποταμῶν. Ὁταν δὲ
 ἀρῶνται αὐτοὶ ἀνω τῶν, εἰς τὸν οἱ δὲ καὶ
 ὄρη

mandat, ut series rectas utrimq, tum ad dextram tum
 ad leuam duceret. Tum vates hostias ob traiectum
 fluminis macabant. Hostes tametsi sagittis & fun-
 dis vterentur, necdum tamen ad nos pertingere po-
 terant. Posteaquam extra lora obtigissent, milites v-
 niuersi praeane incoato iubilabant, clamitantibus v-
 na mulierculis omnibus. Erant enim permulta in
 exercitu scorta. Heic quum Cherisophus cum suis a-
 mnem ingrederetur, Xenophon cu expeditisimis
 10 in extremo agmine velocissimo cursu ad vadum co-
 tendit, quod erat propter aditum ducentem Arme-
 niorum in montes. Simulare nimirum volebat hac
 se transiturum, & interclusurum equites qui se-
 cundum flumen erant. Hostes vbi Cherisophi copias
 annem videbant nullo negotio traicere, Xeno-
 phontis autem milites retro currere: metu percussi
 ne intercluderentur, totis viribus ad eum tranitem
 fugiunt, qui a fluuio sursum tendebat. Eam in viam
 quum peruenissent, sursum in montem pergebant.
 20 Hos quum Lycius equestris seriei praefectus, & Ae-
 schines praefectus cetratorum, qui cum Cherisopho
 erant, fugere viderent, sequebantur. Milites ceteri
 clamabant, ne deficerent, sed in ipsum montem se-
 cum pergerent. Cherisophus vbi transfisset, non ille
 quidem equites persequebatur, sed statim per altio-
 res ad annem se porrigentes ripas aduersus hostiles
 copias superioribus in locis subsistentes euadit. Illi
 quum equites suos fugere cernerent, & grauis arma-
 tura milites aduersus se pergere: iuga fluuio immi-
 30 nentia deserunt. Interim Xenophon, qui videret in
 aduersa ripa rem praclare successisse, quam celerrime
 ad copias annem transeuntes reuertitur. Nam
 Carduchi palam in planiciem descendebant, quasi
 qui extremum agmen inuasuri essent. Tenebat iam
 montium vertices Cherisophus, & Lycius cu pau-
 cis persequi hostes aggressus, impedimenta tardius ve-
 eta ceperat, & in his vestes perpulcras cum poculis.
 Transibant etiamnum Graecorum impedimenta &
 turba, quum Xenophon acie conuersa in aduersos
 40 Carduchos pergit, ac serierum ductoribus imperat,
 ut quisq, seriem suam per intergationes disponeret,
 ac versus clypeos intergationem in phalangem du-
 cerent. Deinde serierum ductores & intergatorum
 antisites in Carduchos pergerent, tergiductoribus
 iuxta flumen constitutis. Carduchi posteaquam
 cernerent agmen extremum a turba nudari, iamq,
 paucos adeo videri: celerrime nos inuadunt, simul-
 que nescio quid canebant. Heic Cherisophus consti-
 tutis in tuto suis, cetratos & funditores & sagitta-
 rios ad Xenophontem mittit, utq, faceret quidquid
 50 ille iuberet, imperat. Eos Xenophon iam transire
 quum videret, misso nuntio mandat ut istuc ad a-
 mnem subsisterent, ac posteaquam se cum suis trans-
 eundi viderent initium facere, tum etiam ipsi ex aduerso

Strategema
 ta Xenopho
 tis.

parte utraq; pergerent tamquam transitori, iaculatores cum hastis amentatis, sagittarij cum sagittis in nervos impositis. Procul tamen hoc in fluminis transitu non progredierentur. Eis vero quos secum habebat, mandabat uti quamprimum ad se funde pertingeret, ac clypei complosi crepant, pæane incoato cursim hostes adorirentur. Illus se auertentibus, ac tubicine classicum a fluvio canente: tum et ipsi versus hastam conuersis, tergiductores præirent, et concitatissimo cursu omnes procederent, ac suo quisque loco transiret, ne sibi mutuo impedimento essent. Nimirum qui primus in aduersam ripam euaderet, eum se pro maxime strenuo habiturum. Carduchi quum paucos esse reliquos viderent, (quippe multi etiam illorum, qui fuerant iussi manere, curaturi partim iumenta, partim impedimenta, partim res alias, discedebant) audacter in nostros irruunt, fundisq; ac sagittis incipiunt uti. Verum Græci pæane incoato cursim eos adorirentur, quos illi nequaquam sustinebant, quod ratione montium satis ad incursiones et fugam armati essent: sed ad sustinendos hostes, qui manum consererent, nequaquam satis muniti. Atq; heic tubicine classicum canente multo etiam celerius hostes fugam arripuit, et Græci diuersam in partem abeuntes quam citissime per amnem fugiebant. Re tamen a nonnullis hostium animaduersa, rursus ab eis ad fluuium concursus factus est, sagittisq; nonnulli nostrorum vulnerati. Maxima quidem pars etiam tum quum Græci in aduersam ripam euasissent, adhuc suocere cernebatur. Qui autem e nostris hosti obuia tendebant, quum sumtis animis ulterius quam commodum esset, progredierentur: aliquando post illos, qui cum Xenophonte traiecerant, et ipsi transierunt. Eorum item aliqui vulnerati sunt. Quum autem vniuersam transissent sub ipsam meridiem, dispositis ordinibus per Armeniam via prorsus campestris, perq; colles leniter surgentes iter faciunt, non minus V parasangis. Nec enim propius flumem vlli erant vici propter ea, quæ cum Carduchis gerebantur, bella. Vicus aut, ad quem venere, magnus erat, et regia continebat in usum satrapæ. Domus pleraq; turres habebant. Commeatus larga erat copia. Inde castris alteris parasangas X conficiunt, donec Tigris fluij fontes traicissent. Inde castris tertijs parasangas XV progressi, ad Teleboam fluuium, pulcrum quidem illud, sed non magni, perueniunt. Multi circum amnem vici. Loccus ipse appellabatur occidentem spectans Armenia. Præerat ei cum potestate Teribazus, amicus regis. Quoties is regi aderat, nemo præter ipsum regem in equum tollebat. Atq; hic cum equestribus copijs adequitabat, præmissisq; interprete velle se cum ducibus colloqui significabat. Illis audiendum esse hominem videbatur, quumq; ad locum accessissent, e quo audiri quidquid diceretur, posset: quid vellet, interrogabat. Respondet hac se conditione cupidum esse inuicem cum ipsis foederis, ut nec ipse Græcos lederet, nec Græci domos exuerent: saltrem

Teribazus
foedus cum
Græcis inuit.

ειθαι σφον ενβαινεν ως δε εν βουλις, τ δικυκλιθ
 μινες εδν ακουσεας, και υδι βελημινες εδν ποδ
 τασ μη πεω η τε ποταμω ποδ βελαινεν. ποι
 δε πτ' εκυτω πτηγγφλοι, επειδ αυ σφονδον ηζηκ
 νηται και ακοις φοφη, ποιαιεντασ δε εν αει δε
 εδν πολεμικες επειδ αυ η αναστρεψων οι πολε
 μοι, η εν τε ποταμω ο σαλπικτης σημειω η
 κλειμικη, αναστρεψαντασ η δε εν ηγεαθ η εδν
 εραγος, δε εν η πατας οπι ταχισα, @ Διβαίνην
 η εκασθ πτω ταξιν ηχεν, ως μη εμπδίζην δηλη
 λος, οπι ετθ' αεισθ' εβω δε αν' πεφθθ' ον τω
 ποδαν γλιηται, οι η καρδ εχρη, δεδντ δε ολιγες
 ηδη εδν λοιπες, (πομοι γο' η ην μλιφι τα γ
 μλων εχρηθ' υδι μληροσ αλοι οι μλη εποδον γαν,
 οι η σκιδροφορον, οι η εταειρον) οι τω δε εν επ
 κηθ ερασεως, @ ηεξανθ σφονδον αν η πεβιφι. οι η
 ελλωθ ποιαιεντασ δε ακουθεν δεσμοσ επ' αυ
 τος οι δε εν εδεξανθ η γο' ηεν ωπλισμιοι, ως
 μλη οι εις δεσιν, ηνανθσ πεδσ δε υδι σφραμην και
 φθιγη, πεδσ η δε εσ χερασ δε χεαθ, εχ ηνανθσ.
 εν τω τω σημειωθ' ο σαλπικτης η οι μλη πολε
 μοι εφθον πολυ επι δεσπον οι δε ελλωθ τε
 οιαντια στρεψαντασ, εφθον Διθ. τε ποταμω εν
 πι ταχισα. ην η πολεμιοι οι μλη πινθσ αιθσ αι
 μλιοι, παλιν εσφραμον η εν ποταμω εν και πεβιθον
 τασ η ολιγες ετραβαν οι η πολλοι και ποδαν εν
 ην ην ελλωθ εν φανθοι ηεν φθιζοντασ. οι
 δε υπαντηεντασ, και δε ζεμιοι, η πε βω τορω
 τε κρησε πεποιτθσ, εσθρον ην ην ζεαοφανθθ
 δεβθεν παλιν και ετραβαν πινθσ η τω ην.
 επει δε δεβθεν αμολι μεθον ημφοσ, σιωταξαμ
 νοι ε κρηθ δεβθεν δε η αρημλιασ πεδον απαν και
 λεουσ μιλωφες, ε μειον η ωι τε ηπασαγγασ. ου
 γαρ ηεν εγγυε τε ποταμω κωμαι, Διθ εδν κ
 λιμυε εδν πεδσ κρηθ εχρεσ. εσ δε εν αοικιοσ κω
 μιω, μεγαλη τε εν, και βασιλφον τε εχε τω σα
 τραπη, @ υδι τωσ πολεσασ οικιασ τυρεσι ε
 πηθεν υδι τω δε εν εν δε εν. εν τω δε εν ε
 κρηθ δεβθεν σαθμοις δυο, ηπασαγγασ δε εκσ, με
 χεις υπηρην λδον τας πηγασ η η γρηνηθ ποτα
 μωι. οι τω δε εν ε κρηθ δεβθεν σαθμοις ηρεσ, πα
 40 ρασαγγασ ποταμω δε εκσ, υδι ην τελεβαν κω
 ταμω εν ετθ' δε εν κω δεσ η, μεγασ δε ε κωμαι
 δε ποταμω πεδσ εν ποταμω εν ηεν. ο δε εν ποτθ
 οτθ αρημλια εκλαετο ε πεδσ εαοδαν. η η ηρε
 δε αοτ' εν τω κρηθα εθ, δε και βασιλεθ ειλθ γε
 νομωθ και ο ποτε ηπ εν, εδ εσ δηηθ βασιλια
 υδι ην η ποσων ανεαμω. οτθ η εσηλιασ ηπ
 πεασ εχεν, και πε πεμιασ δεβμωια, επον οπι
 βελοθ Διθ λεχθιωαι εις αρχεσι. εις δε ερε
 τηγοις εδεθεν ακουσα, η πεσελδοντθ εσ επη
 κρον, ηρωτην τι δελοι. ο δε ελερεν οπι απεσα δεα
 50 βουλοθ εφ η μητ' αυ δεσ εδν ελλωθσ δεδκηθ,
 μητ' εκανουσ κωφασ τασ οικιασ, λαμβανθσ τε
 τα

camprom

τὰ ὑδρινὰ δὲ καὶ ὄψασι δέονται. ἔδοξε αὐτῶν ταῖς στρα-
 τηγαῖς, καὶ ἐπαίξαντο ὑπὸ τῶν ποταμῶν. οἱ τὸν ποταμὸν ἐπο-
 ροῦντες ἐπέβησαν τρεῖς μίλια τῶν ποταμῶν, πρὸς ἀγ-
 γασσῶν τε καὶ δεξιῶν. καὶ τινεὶ ἀπέβησαν πρὸς κλυ-
 θῆ, ἔχοντες τὴν ἐκείνην διώκριμα, ἀπέβησαν ὡς δέκα
 σταδίων. καὶ ἀπέβησαν εἰς βασιλέα. ὁ κέρμας τῶν
 εἰς ποταμῶν, ποταμῶν τῶν ὑδρινῶν ἄνω μετέειπε.
 στρατὸς δὲ θρομβήσας δ' αὐτῶν γίνεται τῆς νυκτὸς
 χιῶν ποταμῶν καὶ ἐκείνην ἔδοξε ἀποκλινοῦσαι τὰς τῆς
 ἐξῆς καὶ εὐθὺς στρατηγῶν κατὰ τὰς κώμας. οὐ γὰρ
 ἐώρασαν ποταμῶν οὐδέ τι, καὶ ἀσφαλῶς ἔδοξε
 εἶναι, μὴ δ' ἀπέβησαν τὸ χιῶν. οἱ αὐτῶν ἐχρήσαντο
 πάντες τὰ ὑδρινὰ καὶ ὅσα ἔστιν ἀγασσῶν, ἰσθμῶν, σι-
 τον, οἴκους παλαιούς τε καὶ ἀσπίδας, ὄψασι, ὄψασι
 πάντες ἀπέβησαν. τῶν δὲ ἀποκλινομένων πινθῶν ἀπέ-
 βησαν στρατὸς ἐλεγχῶν ὅτι καὶ πίνθησαν στρατῶν,
 καὶ νύκτωρ ποταμῶν πρὸς φαίνοντο. ἔδοξε δὲ τοῖς
 στρατηγῶν οὐκ ἀσφαλῶς εἶναι ἀποκλινοῦν, ἀλλ-
 λά (ὡς γὰρ εἶπε) δ' ἀπέβησαν. πάλιν οἱ τῶν
 δεξιῶν (ὡς γὰρ εἶπε) δὲ ἀπέβησαν. πάλιν οἱ τῶν
 νυκτῶν οὐκ ἀπέβησαν δ' αὐτῶν οὐκ ἀπέβησαν, ὑπὸ πίνθη
 ὡς ἀπέβησαν, ὡς τὸ ἀπέβησαν καὶ τὰ ὄψασι καὶ
 εὐθὺς ἀπέβησαν καὶ τακτικῶν. καὶ τὰ ὄψασι
 γὰρ (ὡς γὰρ εἶπε) δὲ χιῶν, καὶ πολλὸν οὐκ ἀπέβησαν
 ἀνίστασθαι. καὶ τακτικῶν δὲ ἐλεγχῶν ὡς χιῶν
 ὑπὸ πίνθη καὶ ὅτι μὴ πρὸς ἀπέβησαν. ἐπεὶ δὲ ἀπο-
 φάσας ἐτόλμησε γυμνῶς ἀναστῆναι χιῶν, τὴν
 χιῶν ἀναστῆναι πρὸς ἀπέβησαν ἐκείνου ἀφελόμενος
 ἔχουσαν. ἐκ δὲ τούτου καὶ οἱ ὄψασι ἀναστῆναι
 πρὸς ἀπέβησαν καὶ ἐχρήσαντο. πολλὸν γὰρ οὐκ ἀπέβησαν
 ἠνεύχουσαν δ' ἀπέβησαν, ὡς ἐχρήσαντο αὐτῶν ἐλαίου,
 σύφου, καὶ σπυρίωνος, καὶ ἀμυγδαλίωνος, ἐκ
 τῶν πινθῶν, καὶ τῶν ἀπέβησαν. ἐκ δὲ τῶν αὐ-
 τῶν τούτων καὶ μύθους ἐλεγχῶν. μὴ αὐτῶν πάλ-
 λιν ἔδοξε ἀποκλινοῦν εἶναι τὰς κώμας εἰς
 ἀγασσῶν. οἱ αὐτῶν οἱ ἀπέβησαν οὐκ ἀπέβησαν κρυ-
 γῆ καὶ ἠδὲν ἠδὲν ὑπὸ τὰς ἀγασσῶν καὶ τὰ ὑδρινὰ
 δὲ καὶ ὄψασι δὲ τὸ πρὸς ἀπέβησαν τὰς οἰκίας
 ἀπέβησαν, ὡς τὸ ἀπέβησαν δὲ κλυθῆναι, κα-
 κῶς ἀπέβησαν. οὐκ ἀπέβησαν ἐπέβησαν τὴν νυκτὸς
 ἀποκλινοῦσαν τῶν ποταμῶν, ἀπέβησαν δὲ ὑπὸ
 τὰ ὄψασι δὲ ἀπέβησαν οἱ ἀποκλινοῦντες καὶ ἀπέ-
 βησαν τὰς ποταμῶν. οὐκ ἀπέβησαν γὰρ ἔδοξε καὶ πρὸς ἀπέβησαν
 ποταμῶν ἠδὲν ἀπέβησαν τῶν ποταμῶν, τὰ ὄψασι τὸ ὄψασι
 καὶ τὰ μὴ ὄψασι ὡς οὐκ ὄψασι. ποταμῶν δὲ τὰ
 μὴ πρὸς οὐκ ἀπέβησαν ἰδέσθαι, ἀπέβησαν δὲ συμαλέως ἠ-
 κῶν ἀπέβησαν ἔχοντες τῶν ποταμῶν καὶ φαρέ-
 τῶν, καὶ σφαιρῶν οἰκῶν πρὸς ἀπέβησαν ἀπέβησαν ἔχον-
 τας. ὄψασι δὲ τὸ πρὸς ἀπέβησαν, ὡς ὄψασι μὴ
 ἀπέβησαν, τὸ πρὸς ἀπέβησαν δὲ ἀπέβησαν τινεὶ ἀπέβησαν
 τῶν, ὅπως ὑδρινὰ λαλοῦσι. οἱ δὲ πρὸς ἀπέβησαν αὐτῶν
 δ' ἀπέβησαν ὅπως τὸ ἔστιν. ὡς ὑπὸ τῶν ἀπέβησαν
 μύθους. ὁ δὲ ἔπειτα ὅτι τινεὶ ἀπέβησαν ἔχοντες τὴν
 τὴν ἐκείνην διώκριμα, καὶ μετ' ὀφθαλμοῦ καὶ ἀπέβησαν
 καὶ τὸ ὄψασι, πρὸς ἀπέβησαν δὲ αὐτῶν ἔφην ὡς ὑπὸ
 τῆν ὑπὸ ἀπέβησαν τῶν ὄψασι τοῖς στρατοῖς πρὸς ἀπέβη-
 να καὶ

commeatum, quantum eius indigerent, caperent. Co-
 probata sunt hec a ducibus, & ijs conditionibus fa-
 dus in initium. Inde castris tertijs parasangarū X V iter
 per planiciē conficiunt, subsequente suis cū copijs Teri-
 bazo, ferē X stadiorum ex intervallo. Atq; heic ad
 regias perveniunt, circum quas permulti vici erant,
 magno rerū omnium comēatu referti. Quum autē castra
 locasset, magna niuis copia in eos decedit. Quare pri-
 mo mane visum est ordines militares ac duces hinc
 10 inde per vicos distribuēdos esse. Nec enim hostē vllū
 cernebant, & quia magna niuis esset copia, tutum fa-
 ctu videbatur. Erāt etiam heic vniuersę res necessa-
 rię, victimę, frumentum, vina vetera, eaq; fragran-
 tia, vna passę, omnis generis legumina. Quum autē
 nonnulli a castris longius palarentur, exercitū se vide-
 re dicebant, ac noctu multos ignes lucere. Quare vi-
 sum est ducibus haudquaquā tutū esse, milites hinc
 inde diuerrere, sed potius copias rursus esse cogendas.
 Itaq; rursus conueniunt, quū quidem sub dio comō-
 20 randum esse censerēt. Verum ita pernoctantibus ipsis,
 tam copiosa in eos nix cecidit, vt ab ea tum arma tum
 milites ipsi, qui humi iacebant, tegerentur. Etiam iu-
 menta nix cōstrinxerat, vt diu surgere nequiret. Mi-
 serabile certē erat illos intueri, in quos iacētēs delapsa
 nix non defluerat. Sed posteaquam Xenophon sur-
 gēs nudus ausus est ligna findere, tum verō & alius
 quissiam surgens a Xenophonte hunc sibi laborem
 depoposcit. Itaq; dein factum, vt & alij consurgē-
 tes igne accenso semet vngerent. Nam magnam suc-
 30 corum hoc loco copiam reperēre, quibus olei loco v-
 terentur, nimirum succi suilli, sesamini, amygdalini
 de amaris amygdalis facti, terebinthini. De ijsdem re-
 bus etiam vnguentum confectum inueniebant. Tū
 rursus sub tectis per vicos hinc inde diuertendum es-
 se decreuerunt. Quare milites magno cum clamore
 ac voluptate ad tecta & comēatū tendebant. Quot-
 quot autem id temporis, quo prius ē tectis migrarāt,
 exusserāt domos: hi eas pœnas dederūt, vt sub dio mi-
 serē cubarēt. Inde noctu Democratem Temenitem,
 40 adiuncta ei militum manu, in montes eos mittunt,
 in quibus hinc inde palati milites videre se ignes dixe-
 rant. Nam is iam antea sepe numero in huiusmodi re-
 bus dixisse verum existimabatur, itaq; rem exposuis-
 se, vti vel erat, vel non erat. Hic quum eō profectus
 esset, ignes se vidisse negabat, hominem tamen captū
 secum adferebat, qui arcum habebat Persicum, &
 pharetram, & securim, quali vtiuntur Amazones.
 Rogatus cuius esset, Persam se esse respondit, & ē Te-
 ribazi castris profectum parandi comēatus causa.
 50 Quibus porro quarentibus, quantę Teribazi copia
 forent, ac quamobrem collectę: respondit adesse
 suo cum exercitu Teribazum, militesq; mercena-
 rios Chalybes ac Taochos conduxisse, ac paratum
 esse in montium angustijs, quā vnicus tantum exi-

επιτομὴν

Castra Teribazi capiuntur.

tus pateret, Græcos adoriri. Quæ quum duces audissent, visum est colligere copias, ac mox adeo relictis excubitoribus, & duce manentibus dato Sophaneto Stymphalio, pergunt cum itineris duce, homine illo captivo. Posteaquàm montes superassent, cetrati progressi aliquantulum quum adspicerent castra, grauis armaturæ militem nequaquam expectant, sed sublato clamore castra cursu inuadunt. Eo tumultu barbari percepto non subsistunt, sed in fugam se coniciunt. Nonnulli ex eis interfecti, capti equi circiter XX, una cum Teribazi tentorio, in quo lectuli erant innixi pedibus argenteis, & pocula, et nonnulli qui se panum conficiendorum artifices, ac pincernas esse dicerent. Quæ omnia quum grauis armaturæ militum duces percepissent, quamprimum ad castra pergendum statuant, ne quis relictas copias adoriretur. Itaque statim tuba receptui canentes discedunt, eodemque die in castra reuertuntur. Postridie quæta fieri celeritate posset, pergere visum est, prius quam hostilis exercitus de integro cogeretur, angustaque loca illa occuparet. Itaque mox collectis vasibus per largam niuem proficiscuntur, quum ab itinerum ducibus multis instructi essent, eodemque die in agro superato, in quo Teribazus ipsos agredi voluerat, castra metantur. Inde habitis castris in solitudine tertius ad Euphratem perueniunt, eumque saltem ad umbilicum usque, mersi transeunt. Ferebantur ab eo loco fontes eius haud procul abesse. Inde per multas niues & planiciem castris ternis parasangas XV progressi sunt. Ac tertij quidem diei perdifficile fuit iter, aduerso borea flante, ac oes tum vrente homines, tum congelante. Ibi tum quidam e vatibus rem sacram vento faciendam esse præcipit. Quo facto, nemini non manifestò visum est, molestum illum & asperum flatum desinere. Nix altitudinem habebat orgyæ, quo fiebat ut & iumenta & mancipia multa interirent, atque etiam milites ferè XXX. Noctem integram ignes accendebant, quod in castrorum loco ligna permulta forent. Qui tamen seriùs processerant, a lignis destituebantur. Quamobrem illi qui iam dudum huc venerant & habebant accessos ignes, seriùs venientes non admittebant, nisi si vel triticum, vel quid aliud esculentæ rei cum eis comunicassent. Atque heic mutuò sibi, quidquid habebant singuli, impertiebantur. Quibus locis ignes accendebantur, niue liquata scrobes ingentes efficiebantur ad solum usque, de quo niuis altitudinem metiri erat. Inde toto subsequenti die per niuem iter faciunt, multis hominibus dolorem ex fame sentientibus. Xenophon autem, qui agmen extremum ducebat, quum homines offendisset, qui in terram ceciderat: primum quid illud morbi esset, ignorabat. Vbi verò quidam vsu rerum valens dixisset, eos homines certò præ fame deficere, ac si quid ederent, surrecturos: ad iumenta pergens si quid vel potius,

Boreas sacri facio placatue.

ναχὴ εἶναι πρὸς αὐτὸν ἡδὴ θηρόμενον τοῖς ἑλλήκοις. ἀκούσασί τοῖς στρατηγῶσι ταῦτα ἴδουσι δὲ στρατόμαχον σιωπαζομένους. καὶ οὐδὲν καὶ ταλιώνων τὸ φύλακας, καὶ στρατηγὸν ἰδίῃ τοῖς μύθοις Σοφάνητον συμφάλιον, ἐπορεύοντο ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν ἀλόντα ἀθροῦσιν. ἐπειδὴ δὲ ὑπὲρ ἑβραίων τὰ ὄρη, οἱ πελτασταὶ προΐοντες ἔκαλεδόντες δὲ στρατόπεδον, οὐκ ἐμφάνει οὐδὲ ὀπίσταν, ἀλλ' αἰκνυζόντες ἔδειον ἰδίῃ δὲ στρατόπεδον. οἱ δὲ βαρβαροὶ ἀκούσαντες τὸν ὄρον, οὐκ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἐφύγοντο ὁμοῦς δὲ ἀπέθανον πένθος τῆν βαρβαρῶν καὶ ἰσσοὶ ἤλασαν ὡς ἕκαστοι, καὶ ἡ σκηνὴ τρεῖς ἡμέρας ἐάλειψε, καὶ οὐκ αὐτῆ κλίνας ἀργυροπόδους καὶ ἐκ πάματα, καὶ οἱ τὰ ἀρτοποιοὶ καὶ οἱ ἄρτουνοχοὶ φάσκοντες εἶναι. ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο πάντα οἱ τῆν ὀπίσταν στρατηγῶν, δοκέει αὐτοῖς ἀπέναι τὴν ταχίστην ἰδίῃ δὲ στρατόπεδον, μὴ πρὸς ἐπίθεσις γίνεσθαι τοῖς καταλελειμμένοις. καὶ οὐδὲν ἀνακαταστάμενοι τῆ σάλαπγγι ἀπῆλθεν, καὶ ἀφικνούμενοι αὐθιμῶρον ἰδίῃ δὲ στρατόπεδον. τῆ δὲ ἑβραίων ἐδοκέει πορευθῆναι εἶναι ἢ διώκοντο τάχιστα, πρὶν συμμαχίαν δὲ στρατόμαχον πάλλειν, καὶ καταλαβῆσαι τὰ σανά. συκοδοκασάμενοι δὲ οὐδὲν, ἐπορεύοντο ἄλλο χιόνος πολλῆς, ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς. καὶ αὐθιμῶρον ὑπὲρ ἑβραίων τὸν ἄκρον ἐφ' ᾧ ἡμεῖς ἰδίῃ τῆν δευτέρῃ τρεῖς ἡμέρας, καὶ περὶ αὐτῶν διέβητο. οἱ τῶν ἐπιπορευθῆσαν σαθμοῦς ὁρῆμενος τῆς, πρὸς τὸν ὑψίστων ποταμόν· καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὀμφαλάς. ἐλέγοντο δὲ αὐτῶν αἱ πηγαὶ εἶπερ εἶναι. οὐδὲν ἐπορεύοντο ἄλλο χιόνος πολλῆς καὶ περὶ αὐτῶν σαθμοῦς τρεῖς, πρὸς ἄγαντα ποταμῶν καὶ εἰς τὸν ἑβραίων χαλεπὸς, ἔπειτα βορρῆας οἰαντῶν ἐπιπνέει, πάντα πασις τὰ ἀρκάσι καὶ πηγῶν τῶν ἀνθρώπων. οὐδὲν δὲ τῆν μακρῶν πρὸς εἶπε σφραγισσάμενοι τῶν ἀνθρώπων καὶ σφραγισσάμενοι, καὶ πᾶσι τῶν ἀνθρώπων ἐδοκέει λῆξαι δὲ χαλεπὸς τὸ πρὸς αὐτῶν. ἰδίῃ δὲ τῶν χιόνος δὲ βαρβαρῶν ὄργια ὡς τε καὶ τῆν ἑσπερίων καὶ τῆν ἀνθρώπων πολλὰ ἀπώλετο, καὶ τῆν στρατιωτῶν ὡς τελέοντα. διεκρίνοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες. ξύλα δὲ ἰδίῃ ἐφ' ἑαυτῶν πολλὰ. οἱ δὲ ὅτε προΐοντες ξύλα οὐκ ἔχοντες. οἱ οὖν πάλαι ἤκοντες, καὶ πῦρ καίοντες, οὐκ ἐπίσταν πρὸς δὲ πῦρ τῶν ὀπίσταν, εἰμὴ μεταδιδόναι αὐτοῖς πυρὸς, ἢ δὴ ὄρη ὡν ἔχοντες βρωτῆν. οὐδὲν δὲ μεταδιδόναι ἀλλήλοις ὡν ἔχοντες ἕκαστοι. οὐδὲν δὲ πῦρ ἐκαίοντο, ἄλλο τῆν κλίνας τῶν χιόνος βορρῶν ἐγίνοντο μεγάλοι ὅτε ἰδίῃ δὲ ὀπίσταν, οὐδὲν πρὸς ἰδίῃ μετρητῶν δὲ βαρβαρῶν τῶν χιόνος. οὐδὲν δὲ τὴν ἰδίῃ οὐσαν ἡμέραν ὄλλω ἐπορεύοντο ἄλλο χιόνος, καὶ πολλοὶ τῆν ἀνθρώπων ἐβουλιμίσσαν. ἐνοφῶν δὲ ὁ παθοφυλακῶν, καὶ καταλαμβάνων τῶν πίπτοντας τῶν ἀνθρώπων, ἡγεμόνους, πρὸς πᾶσι εἶναι. ἐπειδὴ δὲ εἶπε πρὸς αὐτῶν τῆν ἐμπείρων ὅτι σαφῶς βουλιμίσση, καὶ ἐάντε φάσων, ἀναστῆσθαι, τῆν πρῶτον ἰδίῃ τὰ ἑσπερίων, εἰ πον ποταμῶν ἢ βρω

ἀρτουνοχοὶ

τρεῖς, περὶ ἀργῶν τῆν πάλαι καὶ ἰδίῃ ὄρη.

ἀπικνούμενοι τὰ καὶ τῆν.

πρὸς πᾶσι καὶ ὀπίσταν, εἰσὶ τῆν ἡμέραν τῆν, εἰσὶ τῆν.

ἢ βρωτῶν ὄρεσιν, ἐδίδοσ, καὶ δέποιμασι διδόντας ἐδὸν
 διωκόμενοι πρῶτα τρέχοντες τοῖς βουλιμωσίν. ἐπει-
 δὴ δὲ πῆ μάλιστα, αἰσάνον καὶ ἐπορεύοντο. πο-
 ρευσμῶν δὲ, χερσὶν ἑκάστη μὲν ἀμύδι κνήφασ πρὸς
 κωμίω ἀφικνέται, καὶ ἰσοφορούσας ἐκ τῆ κώ-
 μιαι γυναικῶν καὶ κέρως πρὸς τῆ κρήνη κατα-
 λαμβάνει ἐμπροσθεν τῆ ὀρύματι. αὐτὰ ἡρώ-
 τῆν αὐτῶν πίνοντες. ὁ δὲ ὀρύματις ἔπει πῶσισι
 ὅτι πρὸ βυβλίωσ πορεύοντο πρὸς τὸν σατραπ-
 πῶ. αἱ δὲ ἀπεκείναντο ὅτι οὐκ ὠταύθαι εἶν, δὴ
 ἀπέχει δὸν πρῶτα γλῶ. οἱ δὲ ἐπει δὲ τῶ πρὸς
 τὸν κωμάρχῳ συστήσανται εἰς δὲ ὀρύμα σὺ
 πάντας ἰσοφοροῖς. χερσὶν ἑκάστη μὲν ὄτω καὶ ὄτω ἐ-
 διώκει τὸν σατραπῆματι, ὁπταύθαι ἐστρα-
 πεδούμενοι τῆν δὲ ὀρύματις ἑκάστη οἱ μὴ διωά-
 μνοι. *ἢ ἰδὲ,* Διὰ τελευτῶν τὸ τῆ ὄτω, ἀνυκτόρῳσιν ἀ-
 σίτοι καὶ ἀπὸ πυρός* καὶ ὁπταύθαι πινὸν ἀπὸ τῶν
 τῆν ἑστραπῶν. ἐφάπτοντο δὲ τῆν πολέμιων
 σὺ φλαγμῶν πινόντες, καὶ τὰ μὴ διωάμενοι τῆν ὀ-
 πορῶν ἡρώτων, καὶ δὴ μάλιστα ἐμάχοντο πῶσι
 αὐτῆν. ἐλάπτοντο δὲ καὶ τῆν ἑστραπῶν οἱ τε διε-
 φθαρμένοι ἑκάστη χερσὶν ὄτω ὀφθαλμοῦσ, οἱ
 τε ἑκάστη τῶ φύλαξ ἐδὸν ἀκτύλους τῆν ποδῶν
 ἀρροσῶν πότῳ. τῶ δὲ ὄτω μὲν ὀφθαλμοῦσ ἰδι-
 κῶσιν καὶ χερσὶν ἑκάστη μὲν πῆ ἔχον πρὸ τῆν ὀ-
 φθαλμοῦσ πορεύοντο τῆν δὲ ποδῶν, ἑκάστη κινῶ-
 πο, καὶ μὴ δὲ ποτε ἡσυχίαν ἔχον, καὶ εἰ πῶ νύκτα
 ἑκάστη ὄτω. ὄτω δὲ ἑκάστη δὲ ἐκείνοι ἐκίμασ, εἰσε-
 δύνοντο εἰς τῶ πότῳ οἱ ἡμῶν τῶ, καὶ τὰ ἑκάστη
 ματα πορεύοντο γυνῶ. καὶ γὰρ ἦσαν, ἐπειδὴ ἀπέ-
 λιπε τὰ ἀρχαῖα ἑκάστη ἡματα, καὶ ἑκάστη πε-
 ποικιλίαι ἐκ τῆν κωμῶν τῆν βοῶν. Διὰ τὰς ποι-
 αῖτα: ὄτω ἀνάγκη: ὑπελίποντο πινόντες τῆν ἑστρα-
 πῶν, καὶ ἰδόντες μὲν πρὸς τῶσ, ὄτω τὸ ἐκ-
 λειπόμενοι τὸ αὐτῶν τῶ χερσὶν, ἑκάστη τε περὶ
 καὶ τῶ χερσὶν*. καὶ ἐπὶ τῶ ὄτω κρήνησ πινῶ, ἢ
 πῶσισιν τῶ ἀτμίλοισι καὶ νάπει. ὁπταύθαι ἐκ τῶ
 πορεύοντο ἐκ ἀθῶσ, καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι. ὁ
 δὲ ἑκάστη ὄτω, ἔχον ὀπαθοφύλακας, ὡσ ἡκάστη, ἐ-
 δέτω αὐτῆν πῶσι τέχνη καὶ μηχανῆ μὴ ἀρροπέ-
 σθαι, λῆρασ ὅτι ἔκοντο πολλοὶ πολεμῶσι συ-
 νφλαγμῶσι: καὶ τελευτῶν ἑκάστη πινόντες. οἱ δὲ
 σφῶν τῶ ἐκείλοισ. οὐδὲ γὰρ αὐ διώκονται πε-
 ρεδύμενοι. ὁπταύθαι ἑκάστη κρήνησ εἶναι ὄτω ἐ-
 κρήνησ πολεμῶσι φοβῶσ, ἑκάστη διώκοντο, μὴ
 ἰδιπέσθαι τῶ κρήνησ. καὶ τῶ μὲν σκότῳ, οἱ
 δὲ πῶσισιν καὶ κρήνησ πορεύοντο, ἀμύδι τὰ ἑκάστη
 Διὰ φθορῶν. ὁπταύθαι οἱ μὲν ὀπαθοφύλακῶν
 ἑκάστησ ἀνόντες, ἑκάστη ἡμῶν τῶσ, ἑκάστη εἰς
 ὄτω πολεμῶσι: οἱ δὲ κρήνησ, ἀνακρηγῶ-
 τῶσ οἱσ ἐδύκοντο μέγιστα, τὰς ἀπὸ τῶσ πρὸς
 τὰ ὄτωτα ἑκάστησ. οἱ δὲ κρήνησ, δέτωσ τῶσ,
 ἑκάστη ἑκάστη κατὰ τῶ χερσὶν εἰς τῶ νύκτω,
 καὶ οὐδὲ εἰς ἐπὶ οὐδὲ μῶσ ἐκάστη γῶσ. καὶ ἑκάστη
 φῶν μὲν ὄτω σὺ αὐτῶ, ἐπὶ τῶσ τῶσ ἀσθενῶσιν
 ὅτι τῶ ἑκάστη ἑκάστη πινόντες ἐπὶ αὐτῶσ πορεύοντο,
 πῶσι

vel cibi cerneret, id partim ex fame deficientibus ipse
 dabat, partim qui hinc inde discurrere possent, et ijs-
 dem dare, mittebat. Quamprimum quid illi cibi gu-
 stassent, surgebant & in itinere pergebant. Hoc mo-
 do quum proficisceretur, Chersiphus sub ipsum cre-
 pusculum ad vicum quemdam venit, ac mulieres
 & puellas aquam ferentes propter fontem ante mu-
 nitionem ipsam offendit. Rogant hæc, qui nam homi-
 num essent: quibus interpret lingua Persica respon-
 dit, a rege se ad satrapam venire. Subijciunt illæ, non
 iam ipsum esse hoc loco, sed abesse parasangæ unius
 intervallo. Quia verò serius veniebant, una cū mu-
 lierculis aquam gestantibus in munitionem ad vici
 præfectum ingrediuntur. Hæc ergo tum Chersiphus,
 tum quotquot poterant, castra habuerunt: ceteri mi-
 lites, qui constanter in itinere pergere non poterant,
 absq; cibis & ignibus pernoctarunt, quo factum est
 ut nonnulli perirent. Præterea quidam ex hostibus
 collecti sequebantur, et iumenta imbecilla rapiebāt,
 deq; ijs inter se dimicabant. Relinquebantur a tergo
 milites etiam quidam, quibus partim ex niue corru-
 pti erant oculi, partim ex frigore pedum digiti putru-
 rant. Ferebat autem oculus hoc opem aduersus niuē,
 si quis ita pergeret, ut nigri aliquid ante oculos habe-
 ret: pedibus, si quis se commoueret ac nunquam in-
 terquiesceret, noctuq; calceamenta solueret. Quot-
 quot autem calceati cubabāt, ijs lora in pedes impri-
 mebantur, & calcei pedibus adhaerebant. Habe-
 bant enim, posteaquam veteres calcei defecissent, car-
 batinas factas de corio recens bobus detracto. Ob ne-
 cessitates igitur huiusmodi milites quidam remane-
 bant a tergo, quumq; locum quemdam nigrum con-
 spexissent, quod istic niues defecissent, liquatas eas ex-
 istimabant. Et erant sanè liquatæ propter fontem
 quemdam, qui non procul inde exhalabat in valle
 quadam. Quare quum huc diuertissent, considebant
 ac perreçturos sese negabant. Id quum Xenophō a-
 gminis extremi ductor intellexisset, quouis artificio
 & molitione obsecrabat eos, ne a tergo subsisterent,
 addens hostes collectos magno numero sequi. Tandē
 etiam indignabundus obiurgabat. Illi ut iugularet
 imperabant, quod fieri non posset, ut pergeret. Visum
 est igitur optimum factu, ut sequentibus hostibus ter-
 ror incuteretur, si quidem fieri posset, ne illi in defa-
 tigratos irrueret. Erant iam noctis tenebræ, & hostes
 magno cū tumultu accedebāt, qui de rebus quas ha-
 bebant, inter se dissidebant. Ibi tum extremi agminis
 milites surgūt, qui valetudine adhuc erāt integra, et
 cursu feruntur in hostes: & alij ex defatigatione debi-
 les sublato clamore quàm posset maximo, clypeos ad
 hastas pulsant. Hostes metu perciti per niuē in hanc
 ipsam cōuallē sese dimittunt, nec vllius deinde vsquā
 vox audita est. Xenophō & ipsius milites vbi signi-
 ficasset ægotatib. postridie veturos quosdā ad ipsos:
 7 4 prius

Milites Gra-
 ci multi per-
 eunt.

priusquam stadia quatuor confecissent, in milites pas-
 sim in via supra niues requiescentes, eosq; reftos inci-
 dunt, nullis excubijs constitutis. Hi excitati aiebant
 eos, qui praecessissent, nihil promouere. At Xeno-
 phon tum ipse procedens, tum robustissimum quem-
 que de cetratorum numero praemittens, considerare
 iubet quid illud esset, a quo impedirentur. Renun-
 tiant illi copias vniuersas hoc modo quiescere. Qua-
 re Xenophotis etiam milites ibidem incenati absq;
 igne, constitutis quales sanè poterat, excubijs, castra
 locant. Quum propè dies adesset, mittit ad egrotan-
 tes etate quosdam maximè vegetos, qui eos excita-
 rent, mandans etiam vt eos ad pergendum cogere-
 rent. Interea Cherisophus quosdā ex vico mittit, qui quo
 pacto extremi agminis milites se haberent, quaereret.
 Hos vltimi perlubenter viderunt, & iisdem egro-
 tos tradunt ad castra perferendos. Ipsi deinde pergunt
 in itinere, ac prius quàm stadia XX confecissent, e-
 rant in vico, ad quē Cherisophus diuerterat. Postea-
 quam conuenissent, visum est sat tutum fore, si per
 vicos ordines locarent. Manebat eodem loco Cheri-
 sophus, ceteri de vicis quos cernebant, quoscunq; for-
 te cepissent, ad eos quisq; pergebat. Ibitum * Polycra-
 tes Atheniensis seriei ductor abeundi potestatem fie-
 ri sibi postulat, itaq; nōnullos expeditos homines secu-
 sumens, atq; ad vicum currēs qui Xenophonti sorte
 obtigerat, tum vicanos omnes in eo, tum ipsum vici
 praefectum offendit. Praeterea pullos equinos XVII,
 qui regi tributi nomine aiebantur, & praefecti filia,
 quae ante diem nonum cum viro nupta fuerat. Abe-
 rat is in leporum venatione, nec in vicis vsquam ca-
 ptus fuit. Domus heic erant subterranea, quarū ostia
 puteorum ostijs erant consimilia, quum in imo late-
 rent. Iumenta per aditus fossos ingrediebantur, ho-
 mines per scalas descendebant. Ipsi in adibus &
 caprae, & oues erant, & boues, & gallinae, cum suis
 cuiusque foetibus. Iumenta pabulo nutriebantur.
 Nec triticum, aut hordeum, aut legumina deerant,
 nec vinum hordeaceum in crateribus. Hordeum i-
 psium vasorum labra aquabat. Iacebant heic & ca-
 lamipartim maiores, partim minores, enodes. Hos
 fugere necesse erat in os sumtos, si quis sitiret: ac po-
 tus is admodū erat fortis, si non aqua aliquis adfun-
 deret, & planè suavis, si ei quis adsueuisset. Xeno-
 phon vici praefectum mensae suae adhibitum, bono es-
 se animo iubet: quippe nec liberos amissurum, & se-
 domum eius quum abituri essent, vicissim omni co-
 meatu refarturos: si quidem exercitus Graeco, donec
 is ad nationē aliam peruenisset, boni alicuius auctor
 exstitisse visus esset. Policebatur hic operam ad ea
 suam, atq; vt benevolentiam suam declararet, quo
 loco vinū defossū esset, indicabat. Hac igitur nocte
 milites hinc inde diuerterunt, eaq; in verū omniū copia
 exegerunt, quū interea tā vici praefectū in custodia,
 quam

* al. Polybo-
 tes.

Xenophō-
 tis erga ca-
 ptiuos hu-
 manitas.

πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν σάδων διελευσάντων, οἱ τυγχάνουσιν
 ἐν τῇ δὲ ἀπὸ ἀναπνοῦσιν ἰδίᾳ τῶν χόλων τοῖς στρα-
 τῶταις ἐγκυβητοῖς, καὶ οὐδὲ φυλακῆν οὐ-
 δεμία κεβήσιν, καὶ ἀνίστασθαι αὐτοὺς· οἱ δ' ἐλε-
 γον ὅτι οἱ ἐμπροσθεν οὐχ ἔπιχευοῦσιν, ὁ δὲ πα-
 ρειῶν, καὶ πρῶτον πάλιν τῆν πελταστῶν ἐν
 ἰσχυροτάτους, ἐκείλθαι οὐκ ἔλαττον τί ἐστιν ὁ κωλύ-
 ον· οἱ δὲ ἀπὸ γυμνασίου ὅτι ὄλον οὕτως ἀναπαύοιτο
 ὁ στρατὸς. οἱ ταῦτα καὶ οἱ τ' ὄσον ἐνοφῶν-
 τα ἠυλίοσθαι αὐτῶν αὐτοὺς πυρὸς καὶ ἀδφπνοι, ἀμφί
 10 φυλακῆς οἷος ἐδωκέναι καὶ τισιν οἰκιστοῖς. ἐπειδὴ
 δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, ὁ ἐνοφῶν πρὸς πρὸς ἐν
 ἀσφοδῶν τῶν ἀσφοδῶν ἀναστῆναι, ἐκεί-
 λθαι ἀναγὰρ ζῆλον πρὸς αὐτοῖς. οἱ δὲ τούτω Χρῆ-
 σθ' ἔπειτα ἐν τῷ κώμῳ, καθ' ἑαυτοὺς πῶς
 ἔχουσιν οἱ τελευταῖοι. οἱ δὲ, ἀσφοδῶν ἰδόντες, ἐν ἡ
 ἀσφοδῶν τούτοις πρὸς αὐτοὺς ἐκείλθαι ἰδίᾳ ὁ
 στρατὸς ἐδωκέναι, αὐτοὶ δὲ ἐπερῶντο καὶ πρὸς ἐ-
 κείλθαι τῶν διελευσάντων ἦσαν ἐν τῷ κώμῳ ἢ Χρῆ-
 σθ' ἠυλίοσθαι. ἐπεὶ δὲ σιωπῶντο ὁ δὲ κώμῳ,
 20 ἔδοξε κατὰ τὰς κώμας ἀσφοδῶν εἶναι τὰς πῆ-
 ξης οὐκ ὀνομαζομένης. καὶ Χρῆσθ' μὲν αὐτῶν τ' ὑπέ-
 μνησεν, οἱ δὲ ὄλον, ἀσφαλοῦσιν ἄς ἐώρας κώ-
 μας, ἐπερῶντο ἕκαστοι τὰς ἐαυτῶν ἔχουσιν. οἱ δὲ
 οἱ τ' Πολυκράτης ἀδελφῶν Λοχαγὸς ἐκείλθαι
 σπῆς ἀσφοδῶν αὐτοῖς καὶ λαβῶν τ' αὐτῶν * ἐν
 30 διζῶντος, δέως ἰδίᾳ τῶν κώμῳ ἰδίᾳ ἐκείλθαι ἐ-
 νοφῶν, καὶ ταλαμῶν πᾶν τῶν ἀσφοδῶν ἐν κώ-
 μάταις καὶ τῶν κωμαρχῶν, καὶ πᾶν τῶν ἐνο-
 μῶν βασιλῆα τρεφομένων ἐπὶ ἀσφοδῶν, καὶ τῶν
 στρατῶν τῶν κωμαρχῶν, οἱ ἀπὸ τῶν ἡμέρων γεγα-
 40 μῶν ἰδίᾳ ὁ δὲ αὐτῶν αὐτῶν λαβῶν ὄλον, ἀσφοδῶν
 καὶ οὐχ ἦσαν οἱ τὰς κώμας. αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν
 καὶ τῶν γῶν, ὁ μὲν τῶν ἀσφοδῶν φρέατ' ἔχων
 δ' ὄλον αἱ δ' ἔσθον τοῖς μὲν ἔσθον ὄλον
 50 κτῶν, οἱ δὲ ἀσφοδῶν τ' κατὰ κλίμακας καὶ τίνας
 νοῦς. οἱ δὲ τὰς οἰκίας ἦσαν αἰγῶν, οἱ δὲ, βόων,
 ὄλον, καὶ τὰ ἐκ τῶν τῶν τῶν τῶν κτῶν πᾶν
 τα χιλῶν ἀσφοδῶν ἐστῆσαν. ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ, καὶ
 κείλθαι, καὶ ὄλον, καὶ οἱ δὲ κείλθαι ἰδίᾳ
 τῶν οἱ ἦσαν δὲ καὶ αὐτῶν αἱ κείλθαι ἰδίᾳ
 καὶ κείλθαι οἱ δὲ κείλθαι, οἱ μὲν, μέλθαι, οἱ δὲ, ἐλάτ-
 40 τῶν, γόντα οὐκ ἔχουσιν. τούτους δ' ἔδφ, ὁπότε
 πῆς διζῶν, λαβῶν τῶν εἰς τῶν ἀμύλθαι καὶ πᾶν
 νῦν ἀσφοδῶν ἰδίᾳ, εἰ μὲν ἔσθον ἰδίᾳ, καὶ μᾶλ-
 λα ἰδίᾳ τῶν συμμάχων ἰδίᾳ. ὁ δὲ ἐνοφῶν τῶν
 μὲν ἀσφοδῶν τῶν κώμῳ τῶν σιωπῶν ἐποι-
 σῶν, καὶ ἀσφοδῶν ἐκείλθαι αὐτῶν, λέγῶν ὅτι οἱ τῶν
 τῶν τέκνων σῶν, τῶν τῶν οἰκίας αὐτῶν αὐτῶν
 πᾶν ἔχουσιν τῶν ἰδίᾳ τῶν ἀσφοδῶν, ἰδίᾳ ἀσφοδῶν
 πᾶν τῶν στρατῶν ἰδίᾳ τῶν φρέατ' ἔχων, ἐστ'
 50 αὐτῶν ὄλον ἰδίᾳ τῶν. ὁ δὲ ταῦτα ὑπάρχοντα,
 καὶ ὄλον τῶν οἰκίας τῶν ἰδίᾳ τῶν καὶ
 ὄλον τῶν. ταῦτα μὲν οἷον τῶν νύκτα ἀσ-
 σκῶν τῶν οὔτως ἐκείλθαι αὐτῶν πᾶν ἀ-
 σφοδῶν ἀσφοδῶν οἱ στρατῶν, οἱ φυλακῆν ἔ-
 χουσιν τῶν κωμαρχῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ὄ-
 μῶν

παιδίον
 ἀλλήν

ἰδίᾳ κώμῳ

μου δ' ὀφθαλμοῖς. τῆ δ' ἰδιούσι ἡμῶρα Ζε-
 νοφῶντος λαβῶν τὸν κομαρχίην, πρὸς τὸν Χερσί-
 φον ἐπορεύθη. ὁ ποῦν δὲ παρὲς οὐκ ἔπει-
 τὸν πρὸς οὐκ ἔπειτος κώμοις, ἢ κητελεύσαντι πα-
 πηχρὸν ὄν ἄρρητων καὶ ἄνθυμον μόνον, καὶ ὄ-
 σταμῶτα ἀφελῶν κλητὴ πρὸς αὐτὸν αὐτῶν ἀρι-
 οῦκ ἔτι δ' ὁ ποῦν οὐκ ἔπειτος ἰδὲ πλὴν αὐτῶν
 τρέποντο κρῖνα ἀφῆρα, ἐξέφρα, γρῖφα, μόξαφα, ὄρ-
 νιθφα, ἰὼ πωλοῖς ἀρτοῖς, τοῖς μὲν, πυρραῖοις, ἴσι
 δὲ, κρηθῖοις. ὁ ποῦν δὲ πρὸς οὐλοφρονιμῶτος τῶ
 βούλοῦ πρὸ πᾶν, ἔλκει ἰδὲ τὸν κρῖνα, ὅ-
 στα κῖνα τα ἑξ ἑφοῦντα πᾶν ὄσπερ βουῶ.
 καὶ τὸν κομαρχίην ἐξέδοξε λαμβάνειν ὁ, π βού-
 λου. ὁ δὲ ὄνο μὲν οὐδ' ἔδειξε, ὁ ποῦν δὲ πνα
 τῆ συγγενῶν ἴδιοι, πρὸς ἐκὼν ἀεὶ ἐλάμβανον. ἐ-
 πέθ δὲ ἠλδοι πρὸς Χερσίφον, κητελεύσαντον καὶ
 ἐκείνουσ οὐκ ἔπειτασ, ἑσπεφωμένους τῷ ἑξῆος
 χιλιῶν ἑσπεφῶν, * καὶ ἑσπεφῶντασ ἀρρητοῖσ
 παύδασ σῶ ταῖσ βαρβαρικαῖσ ταλαῖσ. τοῖσ δὲ
 παύσιν ἐδῆκινον ὄσπερ οὐκοῖσ ὁ, π ἑοῖσ ποῖοισ.
 ἐπεθ δὲ ὄνο ἑξ οὐλοφρονιμῶτος Χερσίφον
 καὶ Ζενοφῶν, κητι δὲ ἀφῆρα τὸν κομαρχίην
 ἀφῆ τῶ πρὸσζοντῶ ὄνο μόνον τίσ ἐκῆ ἡ χερσα. ὁ
 δ' ἐλεγειν ὅπ ἀρρητοῖσ καὶ πάλιν ἡφῶτῆσ πνιῖπ-
 ποι τρέποντο. ὁ δ' ἐλεγειν ὅπ βασιλιῶ διαμοσ.
 πλὴ δὲ πηπῶν ἡφῶν ἑξῆσ ἑλῆσ, καὶ
 πλὴ ὄσπιν ἐφραζῶ ἢ ἑκ. καὶ αὐτῶν τοῖσ μὲν ὄχε-
 πο ἄρρη Ζενοφῶν πρὸσ ὄσπιν ὄκείτασ, καὶ
 ἑσπεφῶν ὄνο εἰλίφῆ παλαιότῶτον δῖδοσι τὸν κομαρ-
 χίην ἀφῆρα κητεφῶσ, (ὅπ ἡκοῖσιν αὐτῶσ
 ἑξῆσ ἑλῆσ τῶ ἡλιόν) δῖδοσι μὲ ἀρρητῶ ἐκεί-
 κῶσ γὰρ ὄσπιν τῶ ποῖοσ. αὐτῶσ δὲ τῆσ πάλφασ
 λαμβάνει, καὶ τῆσ ὄνοσ σρατηκῶν καὶ λαχα-
 ρῶν ἐδῆκῶ ἐκῆσ πᾶλῶν ἡφῶν δ' οἱ πᾶτῆσ ἑσ-
 ποι κητιμῶσ μὲν τῆσ πρὸσζοντῶ, Συμωδῆσσοι δὲ
 πωλοῖσ. ἐπᾶσθα δὲ καὶ δῖδοσι ὁ κομαρχίης
 πρὸσ ὄσπιν τῶ ποῖοσ καὶ τῆσ ὄσπιν
 ὄνοσ σακκίωσ πρὸσζοντῶσ ἀφῆ τῶ χηρῶσ
 σῖν ἀφῶσ γὰρ τῆσ σακκίωσ κητιμῶσ μὲσ
 γατῶσ. ἐπεθ δὲ ἡμῶρα τῶ ὄνοσ, τὸν μὲν ἡκῶ-
 νοσ ἡφῶσ δῖδοσι Χερσίφωσ, ὄσπιν δ' οὐκ ἔπει-
 τῶσ τῶ κομαρχίην, πλὴν τῶ ἡφῶσ ἀρῆ ἡφῶσ
 σῖν τῶ. ἐξῆσ τῶ ἑσπεφῶσ ὄσπιν δ' ἑσπεφῶσ
 ἐπᾶσθα δὲ καὶ δῖδοσι ὁ κομαρχίης
 πρὸσ ζοντῶσ ἀφῆ τῶ ποῖοσ καὶ τῆσ ὄσπιν
 ὄνοσ σακκίωσ πρὸσζοντῶσ ἀφῆ τῶ χηρῶσ
 σῖν ἀφῶσ γὰρ τῆσ σακκίωσ κητιμῶσ μὲσ
 γατῶσ. ἐπεθ δὲ ἡμῶρα τῶ ὄνοσ, τὸν μὲν ἡκῶ-
 νοσ ἡφῶσ δῖδοσι Χερσίφωσ, ὄσπιν δ' οὐκ ἔπει-
 τῶσ τῶ κομαρχίην, πλὴν τῶ ἡφῶσ ἀρῆ ἡφῶσ
 σῖν τῶ. ἐξῆσ τῶ ἑσπεφῶσ ὄσπιν δ' ἑσπεφῶσ
 ἐπᾶσθα δὲ καὶ δῖδοσι ὁ κομαρχίης
 πρὸσ ζοντῶσ ἀφῆ τῶ ποῖοσ καὶ τῆσ ὄσπιν
 ὄνοσ σακκίωσ πρὸσζοντῶσ ἀφῆ τῶ χηρῶσ
 σῖν ἀφῶσ γὰρ τῆσ σακκίωσ κητιμῶσ μὲσ
 γατῶσ. ἐπεθ δὲ ἡμῶρα τῶ ὄνοσ, τὸν μὲν ἡκῶ-
 νοσ ἡφῶσ δῖδοσι Χερσίφωσ, ὄσπιν δ' οὐκ ἔπει-
 τῶσ τῶ κομαρχίην, πλὴν τῶ ἡφῶσ ἀρῆ ἡφῶσ
 σῖν τῶ. ἐξῆσ τῶ ἑσπεφῶσ ὄσπιν δ' ἑσπεφῶσ
 ἐπᾶσθα δὲ καὶ δῖδοσι ὁ κομαρχίης

quam liberos eius in conspectu haberent. Postridie
 Xenophon cum praefecto ad Cherisophum pergit,
 ac quacumq; vicum praeteriret, ad eos qui passim in
 vicis erant, diuertebat. Vbiq; milites conuiuis sese
 exhilarantes offendi, & quidem nusquam eum prius
 dimittebant, quam prandium apposuissent. Nusquam
 non eadem in mensa carnes agninae, haedinae, suillae,
 uitulinae, gallinae, multis cum panibus, partim triticeis,
 partim hordeaceis apponebantur. Quod si quis decla-
 randa benevolentiae studio propinare alij vellet, eum
 ad craterem deducebat, de quo capite demisso bouis
 instar sorbentem bibere necesse erat. Etiam praefe-
 cto vici quicquid vellet, sumendi potestatem facie-
 bant. Is vero aliud quidem nihil accipiebat, sed sic
 ubi cognatum aliquem videret, eum ad se recipiebat.
 Ad Cherisophum quum peruenissent, illos etiam mi-
 lites sub rectis reperiunt, fertis ex arido gramine vedi-
 mitos, quibus pueri Armenij barbaricis stolis amicti
 ministrabat. Atq; hisce pueris tamquam surdis, quid
 opus factu esset, ostendebant. Posteaquam se Xeno-
 phon & Cherisophus comiter excepissent, commu-
 niter vici praefectum per interpretem Persice callentem
 interrogant, quae nam haec esset regio. Qui quum Ar-
 meniam esse respondisset, rursus quaerunt, cui nam
 equi alerentur. Regi hos tributi nomine ali, respon-
 det. Addit regionem proximam esse Chalvibum, si-
 muliter quod eo duceret, indicat. Tunc Xenophon
 eum ad suos reducit, equumq; vetulum, quem acce-
 perat, ei tradit pasendum & in sacrificio maclan-
 dum. Mauerat enim Soli sacrum esse, ac metuebat
 ne ab itinere debilitatus moreretur. Ipse de pullis quos
 dam accipit, ac singulis ducebatur ferierumq; praefectis,
 singulos donat. Erant autem equi hoc loco minores
 quidem illi Persicis, sed multo tamen animosiores.
 Docuit tum vici praefectus eos, ut equorum & iu-
 mentorum pedes sacculis obligarent, quoties ea per-
 niues acturi essent. Nam absq; hoc fore, ut ad ven-
 trem vsq; in niuem demergeretur. Erat iam dies IIX,
 quum Xenophon praefectum Cherisopho ducem iti-
 neris tradidit, relictis ei domesticis, praeter unum filium
 etiam nup pubescentem. Hunc * Epistheni Amphipo-
 litano tradit adseruandum: ut si recte ductoris fun-
 ctus esset officio, recepto illo pater domum rediret.
 Praeterea in domum eius quamplurima poterat, con-
 gerebant: atq; ita motis castris pergunt. Praeibat per
 niuem praefectus vici solutus, iamq; tertius in castris
 erant: quum Cherisophus ei succederet propterea, quod
 non ad vicos duceret. Negabat ille vicos hoc esse lo-
 co. Quare Cherisophus hominem caedit, neque ta-
 men vincit. Tum ille noctu relicto filio profu-
 git. Hoc unicum inter Cherisophum & Xe-
 nophontem hoc toto itinere dissidium exsistit,
 quod nimirum ille ducem itineris per iniuriam
 caeciderat, & negligenter tamen adseruauit.

* al. Clistheni

Dissidium unicum cum inter Xenophontem & Cherisophum. Filium

comportauerāt. Delati autem ad locū quemdā qui
 esset, in quo tamen nullū erat oppidū, nullā domus,
 tamen eo conuenerant & viri, & mulieres, & iu-
 menta magno numero: Cherisophus hūc, quāprimū
 eō venit, adortus est ita, vt ordine primo defatigato,
 succederet alius, ac rursus alius. Nam conferti locū
 circūstiterē non poterāt, vndiq; praeuptū. Vbi verō
 Xenophō cum extremo agmine, et cetratis grauisq;
 armaturā militib. uenit: Opportunē, ait Cherisophus,
 ades. Nā locus hic nobis capiendus est, quē nisi ceperimus,
 cōmeatū exercitus nullū habiturus est. Itaq;
 consilia sua inter se communicabāt, quūq; Xenophō
 interrogaret, quidnā esset illud, quod prohiberet, quo
 minus caperetur, respōdit Cherisophus: Nimirū hic
 vnus aditus est, quē uides. Per hūc si quis nostrūm
 adscendere conatur, lapides de saxo illo eminēte de-
 uoluunt, qui homines quos attingūt, in hunc modum
 excipiunt. Simul ei quosdā demonstrabat, quib. &
 cūra et costā cōfracta erāt. Quōd si lapides, ait, Xe-
 nophon, oēs insumerint, nūquid erit aliud, quod nos,
 quominus eō perueniamus, impediāt? Nec enim ad-
 uersos nobis ullos uidemus, praeter paucos hosce, quo-
 rū duo tresue tantū armati sunt. Locus, ut ipse uides,
 ferē sesquiplethrū patet, per quē nobis inter hos iētus
 eundū erit. Eius spatij tantū, quātū aequet interuallū
 plethri, pinis ingentib. per interualla diiunctis desum-
 est: ad quas si milites consistāt, quid uel à iactis, uel
 deuolutis saxis incomodi tulerint? Restat semis ple-
 thri, quod quidē spatij vbi lapides defecerint, cursu
 conficiendū erit. At enim, ait Cherisophus, quāpri-
 mū pergere ad locū illū densum ceperimus, magna in
 nos lapidū copia torquebitur. Immo, inquit Xeno-
 phon, fieri hoc ipsum debet. Nam eo citius lapidū cop-
 piā amittēt. Verūm agē iam ad locū eū accedamus, à
 quo parū restet cursu cōficiendū, si quidē poterimus:
 & a quo regredi facile fuerit, si ita libebit. Post hāc
 & Cherisophus & Xenophō & Callimachus Par-
 rhasius seriei ductor pergebāt: (nā Callimachus eo
 die principē inter extremi agminis serierū ductores
 locū obtinebat) ceteri ductores serierū in tuto substi-
 stebant. Tū homines ferē LXX ad arbores sese cōfe-
 rebāt, nō cōferti, sed singulatim, cauētē sibi unoquoq;
 quāto studio posset. Agasias autē Stymphalius, et A-
 ristonimus Methydriēsis, qui & ipsi postremi agmi-
 nis serierū ductores erāt, unā cū quibusdā alijs remoti
 ab arborib. stabāt. Nō enim poterāt plures vna serie
 ab arborib. regi. Hic quiddā molitur Callimachus.
 Etenim ab arbore, ad quā stabat, passus duos aut tres
 procurrebat: quāprimū verō lapides iacerētur, agili-
 ter se in tutū recipiebat. Quoties autē procurreret, to-
 ties lapidū plures quā X currus insumebātur. Quod cū
 Callimachū facere toto exercitu spectante uideret
 Agasias: metues ne primus in locum euaderet, nec
 Aristonymo sibi proximo aduocato, nec Eurylocho
 Lusienſe

Xenophōtis
 expeditum
 consilium.

αἰακαχομομνοί. ἐπεὶ δὲ ἀφίκνυντο εἰς χωρίον δὲ
 πόλις μὲν οὐκ ἔχει οὐδ' οἰκίαν, σιωπῶντες δὲ
 δὲ ἦσαν αὐτὸ σε καὶ αἰσχροὶ καὶ γυναικῶς ἢ κτή-
 νη πολλὰ, Χερσῶφ' μὲν πρῶτος ὄσσο περὶ σέλα-
 λα βίβου ἠκούσας. ἐπεὶ δὲ ἡ πρώτη τάξις τ' ἐκμα-
 νοί, δὴ μὲν πρῶτος, καὶ αὐτῶν δὴ μὲν οὐ γὰρ ἰὼ ἀθροῖς
 πῶσι δὴ μὲν, δὴ μὲν ἀπό τῶν ἰὼ κύκλῳ. ἐπεὶ δὲ εἰ-
 νοφῶν ἠλθε σὺ τοῖς ὀπισθοφύλαξι καὶ περὶ τα-
 σῶν. ὁ δὲ πῶσι, ὡς τῶν δὴ μὲν λέγει Χερσῶφ'·
 εἰς καλῶς ἠκούσας. γὰρ χωρίον αἰσχροῦ τῆ γὰρ
 10 στρατῶ οὐκ ἔστι τὰ ἰδιώτῶν εἰ μὴ ἀνέμεθα δ'
 χωρίον. οἰ τῶν δὴ μὲν κινή ἐβουλόθοντο, καὶ τῶν εἰ-
 νοφῶν τῶν ὄσσο τῶν πῶσι καλῶν εἰς ἐσελ-
 θέας, εἶπον ὁ Χερσῶφ', δὴ μὲν μία αἰτῆ ὄσι πῶ-
 ρος τῶν ὄσσο. ὅταν δὲ τις τῶν ἐπερῶτο περὶ εἰ-
 ναι, κυλινοῦσι λίθους ὑπὲρ τῶν τῶν τῶν ἐπερῶ-
 ρῶν περὶ τῶν. ὄσσο δ' αὐτῶν καὶ ταλῆθεν, οὕτω ἀγ-
 τίθεται. ἀμα δ' τ' ἰδῶν αὐτῶν σιωπῶντες τριμύτους
 αἰσχροῦ καὶ σκέλη καὶ πῶσι. ἰὼ δὲ τῶν λί-
 θους ἀναχρῶσας, εἶπε ὁ εἰνοφῶν, δὴ μὲν τῶν δ'
 20 δὲ καλῶς πῶσι: γὰρ δὴ μὲν τῶν εἰνοφῶν ὄσσο
 μὲν εἰ μὴ ὀλίγους τοῦτους αἰσχροῦ, καὶ τοῖ τῶν
 δύο ἢ τρεῖς ὡς πῶσι μύτους. δὲ μὲν χωρίον, ὡς καὶ σὺ
 ὄσσο, ἀεὶ τῶν τῶν ἡμῶν πῶσι, εἰ δὲ βάλ-
 λομύτους πῶσι. τῶν δὲ ὄσσο πῶσι τῶν δὲ
 σὺ πῶσι ἀγλῶ πῶσι μεγάλας. αὐτῶν εἰνο-
 κῶ τῶν αἰσχροῦ πῶσι πῶσι ἢ τῶν τῶν φερόμε-
 νας λίθους, ἢ τῶν τῶν κυλινοῦ μύτους; γὰρ τῶν
 πῶσι οὕτω ἠδὴ γίνεται ὡς ἡμῶν πῶσι, δὲ δὲ, ὅ-
 ταν γῶσι τῶν οἰ λίθοι, πῶσι ἀμα μύτους. δὴ μὲν βί-
 βου, εἶπε ὁ Χερσῶφ', ἐπεὶ δὲ ἀνέμεθα εἰς δ'
 30 δὲ μὲν πῶσι, φέρονται οἰ λίθοι πολλοί. αὐτῶν αὐτῶν,
 εἶπε, γὰρ δὲ οἰ εἰ. τῶν γὰρ ἀλλήτως ἀναχρῶσας
 οἰ τῶν λίθους, δὴ μὲν πῶσι ἀμα μύτους εἰ μὲν
 κῶν ἰσῶσι πῶσι πῶσι ἀμα μύτους εἶσαι, ἰὼ δὲ μύ-
 τῶν, καὶ ἀπῶσι τῶν βουγῶσι. οὕτω
 θεῶν ἐπερῶτο Χερσῶφ' ὁ εἰνοφῶν καὶ Καμί-
 μαχ' παρῶσι τῶν λοχαγῶν. (τοῦτον γὰρ ἠγε-
 μῶν ἰὼ τῶν ὀπισθοφύλακων λοχαγῶν ἐκείνῶν
 τῶν ἡμῶν) οἰ δὲ ἄλλοι λοχαγοὶ ἰὼ τῶν ἀσ-
 φαλῶν, μὲν δὲ τῶν οὕτω ἀπῶσι τῶν δὲ ἀσφα-
 40 αἰσχροῦ τῶν εἰς τῶν ἐβουλόθοντα, οἰ ἀθροῖς, δὴ μὲν αἰσχροῦ
 καὶ εἶσα, εἶσα τῶν φυλακῶν ὡς εἰδῶσι πῶ-
 Αγασίας δὲ ὁ συμφύλαξ καὶ Αεσιάνου μύ-
 τῶν εἰδῶσι, καὶ οἰ τῶν ὀπισθοφύλακων λοχα-
 γῶν ὄντες, καὶ ἄλλοι δὲ εἰδῶσι τῶν εἰδῶσι.
 οὐ γὰρ ἰὼ ἀσφαλῶν εἰ τῶν δὲ ἀσφαλῶν εἰσάται πῶσι
 ἢ τῶν οἰ λοχαγῶν. οἰ τῶν δὴ καὶ Καμίμαχ' μύ-
 χαῖται πῶσι. πῶσι τῶν δὲ τῶν δὲ ἀσφαλῶν ἰὼ τῶν
 αὐτῶν δύο ἢ τρεῖς βήματα. ἐπεὶ δὲ οἰ λίθοι φέρον-
 τῶν ἀνεχῶσι τῶν πῶσι. εἰ εἰσῶσι δὲ πῶσι τῶν
 50 Αγασίας, ὡς ὄσσο τῶν Καμίμαχ' ἂν εἰσῶσι καὶ τῶν
 στρατῶ πῶσι τῶν δὲ οἰ μὲν οὐ πῶσι τῶν
 πῶσι εἰς τῶν χωρίων, οἰ τῶν Αεσιάνου μύτους
 πῶσι ὄντα πῶσι. λίθους, οἰ δὲ εἰδῶσι τῶν
 λοχαγῶν,

λουσίαι, ἐταίρους δὲ τὰς οὐδ' ἄλλοις οὐδ' οὐα, ἔχου
 εἰ αὐτὸς, καὶ πρὸς ἄλλοις πάντας. ὁ δὲ Καλλιμα
 χῶς, ὡς ἴσως αὐτὸν παρῶντα, ἰδίᾳ λαμβάνεται
 αὐτὸς τ' ἴτιος. αὐτὸς δὲ τούτῳ πρὸς αὐτὸν Αἰετώ
 νημιθ' μεθυσθεὶς, καὶ μετὰ ἑσπέρῳς Εὐρύλοχῶ
 λουσίῳ. πάντες γὰρ οὗτοι αἰτεποιοῦ το ἀρε
 πῆς, καὶ διηρηγίονος πρὸς ἀμύλων, καὶ οὕτως
 ἐκίχοντο αὐτοῦσι τὸ χυρῖος. ὡς γὰρ ἄπαξ τ' εἰς
 ἐκείνην ἔμελλε, οὐδ' εἰς ἐπὶ πέτρῳ ἀνῶθεν ἰσχυρῶς. αὐ
 τῶν δὲ δὴ δ' ἴσως ἰσχυρῶς. αἱ γὰρ γυναικῶς,
 εἰς ἴσως τὰ παιδία, εἴτα καὶ ἑαυτὰς ἰδίᾳ κτ
 ἐξήρην, καὶ οἱ ἀνδρῶς ὡσαύτως. αὐτὰ δὲ καὶ
 Αἰετώσ' οὐ συμφάλα. Ἐλοχρῶς ἰδίᾳ πνα. δεον
 τα ὡς εἰς ἴσως ἑαυτὰς, πολὺ ἔχοντα καὶ λυ, ἐ
 πλαμάνεται ὡς αὐτὸν κωλύων. ὁ δ' αὐτὸν ἰδί
 ῶνται, καὶ ἀμφοτέρω ἔχοντα καὶ τῶν περὶ
 φρόνιμοι, καὶ ἀπέθανον. αὐτὸ δὲ αὐτῶν
 μὲν ὀλίγοι πάντες ἐλπίσθησαν, βόας δὲ καὶ τ' ὀ
 νοὶ καὶ πρὸς αὐτὰ πολλοί. αὐτὸ δὲ ἐκ
 ἀπὸ χαλκῶς σαθροῦς ἐπὶ, πρὸς αὐτὰ γρασ πνα
 τῆς οὐτα. οὗτο ἦσαν ὡν διήλθον ἀλκιμῶτα, καὶ
 εἰς χεῖρας ἦσαν. εἰς ἴσως δὲ ἑσπέρῳς λινοῦς μέ
 χει τῆς ἴσως αὐτῶν δὲ τῶν πρὸς ἴσως ἀσάρτα
 πυκνὰ ἐσχυρῶς. εἰς ἴσως δὲ καὶ κημῖδας καὶ
 κρητῆ, καὶ πρὸς τῶν ζώνων μαχρῶς οὐδὲ
 ἐν ἴσως λακωνικῶ, ὡς ἐσχυρῶς ὡν κρητῆς δὴ
 ναισ' καὶ ἀπὸ τῶν οὐδὲ αὐτὰς κεφαλὰς ἔχον
 τος ἐσχυρῶς, καὶ ἴσως, καὶ ἐσχυρῶς, ὅσοτε
 εἰ πολλοὶ ὀφείδαι αὐτῶν ἐμελλοῦ. εἰς ἴσως δὲ
 καὶ ὄρου ὡς πρὸς αὐτῶν πηχῶν, μέγαν λόγῳ
 ἔχον. οὗτοι αὐτῶν οἱ τοῖς πολισμασίν. ἐπεὶ δὲ
 πρὸς αὐτῶν οἱ ἐλλῶς, εἰ ποιοτὸ ἀεὶ μαχρῶς. αὐ
 τῶν δὲ οἱ τοῖς ὄχυροις, καὶ τὰ ἰδίᾳ ὡς πύ
 τοις ἀνεκκαμῶς ἦσαν. ὡς τε μετὰ λαμβαν
 νῆς αὐτῶν οὐδὲ ἐλλῶς, ἀλλὰ διετράφησαν τοῖς
 κτῶσιν αὐτῶν τῶν παύσων ἔλαβον. ἐκ τῶν οἱ
 ἐλλῶς ἀπὸ τῶν ἰδίᾳ ἀρπάζον τῶν τῶν, ὄ
 ρῳ τῶν ἰδίᾳ πρὸς αὐτῶν. αὐτῶν ἐκ τῶν ἰδίᾳ
 σκυθῶν σαθροῦς τῶν ἰδίᾳ, πρὸς αὐτὰ γρασ εἰς
 οἱ, ἀπὸ πεδίου εἰς κώμας, ὡς αὐτῶν ἐμῶς
 τῶν, καὶ ἐπεὶ τῶν. αὐτῶν δὲ ἰδίᾳ σαθ
 ρῶς τῶν ἰδίᾳ, πρὸς αὐτὰ γρασ εἰς οἱ, πρὸς πόλις
 μαχρῶς καὶ διδασίμονα οἰκουμένην. ἐκ τῶν δὲ
 γυμνῶς, ἐκ τῶν τῶν ἰδίᾳ ὡς ἀρχῶν τοῖς ἐλλῶ
 σῶς ἰδίᾳ πρὸς αὐτῶν, ὡς πρὸς ἀπὸ τῶν πρὸς
 μῶς ἰδίᾳ ἐπὶ αὐτῶν. ἐλλῶν δὲ αὐτῶν λέ
 γῳ ὅτι αὐτῶν εἰς χυρῖον ὄρου πρὸς αὐτῶν ὄ
 ροντα δαλατῶν. εἰ δὲ μὴ, τεθναίνου ἐπὶ γυμ
 λῶ καὶ ἰδίᾳ. ἐπεὶ δὲ αὐτῶν εἰς τῶν ἐ
 αὐτοῖς πρὸς αὐτῶν, πρὸς αὐτῶν αὐτῶν καὶ φθῶ
 ρῶν τῶν ἰδίᾳ. ὡς καὶ ἰδίᾳ ἐλλῶς ὅτι τουτου
 αὐτῶν ἐλλῶς, οὐ τ' ἰδίᾳ ἐλλῶν ὄρου. καὶ ἀ
 φικνουῦται ἰδίᾳ δὲ ἰδίᾳ ὄρου πρὸς αὐτῶν ἰδίᾳ
 ἰδίᾳ. ὄρου δὲ ἰδίᾳ ὄρου τ' ἰδίᾳ. ἐπεὶ δὲ οἱ πρὸς
 τοῖς ἐλλῶντα ἰδίᾳ τῶν ὄρου, καὶ κατῆδον τῶν δα
 λατῶν, πολλὰ κρητῆ ἰδίᾳ. ἀκύντας δὲ ὁ
 ἐσχυρῶν καὶ οἱ ὄρου φύλακας, ὡς ἰδίᾳ καὶ
 ἐμῶς

Lusienſe, quos familiariter complectebatur, nec quo
 quā alio, progreditur & anteuertit omnes. Quē ubi
 se pratereūte Callimachus vidit, orā clypei ipsius ap
 prehendit: & interea Methydriensis Aristonymus
 utrūq; cursu præcedit, ac post ipsum Eurylochus Lu
 siensis. Nā hi omnes virtutis gloriā sibi vindicabāt,
 deq; hac inter se certabāt: qua quidē in cōtentione lo
 cum capiūt. Nā posteaquā vnus eorū semel irruis
 set, ex eo nullus lapis amplius deuoluebatur. Erat au
 tem heic tū videre triste spectaculū. Nā mulieres ab
 iectis liberis, super eos seipsas deinde præcipitabant,
 idē viris etiā facitantiibus. Quo tēpore seriei ductor
 Aeneas Stymphalius, quū quēdā currentē videret,
 vt se præcipite ageret, elegāte indutū stola: præhēdit
 hominē, ne id perpetraret impediturus. Verūm is secū
 Aeneā impellit, et uterq; per saxa præceps actus inte
 rit. Capti sunt hoc loco perpauci homines, boū uerò et
 asinorū et pecudū ingēs copia. Inde per Chalybū agros
 castris VII parasangas L conficiunt. Erat ea natio o
 mniū, per quas Græci fecerūt iter, lōgē fortissimā, &
 quæ cum eis cōgredi est ausa. Thoracibus lineis ad vē
 trem imū vsq; tēdentibus vtebantur, ac pro * alis ha
 bebant funes densos contortos. Erant eis & ocreæ, et
 galea, ac iuxta cingulum sica instar Laconici gladio
 falcati. Eo quotquot in potestate suā redegressent, ma
 stabant: reſectisq; capitibus ad suos cū cantu & sal
 tatione reuertebantur, præsertim si ab hostibus cōspi
 cerentur. Habebāt & hastā XV ferē cubitūm, cum
 vno mucrone. Manebāt illi quidē in oppidis, verūm
 quāprimum Græci transissent, sequebantur à tergo,
 & dimicabant. Continebant et munitis in locis sese,
 atq; in ea cōmeatū omnem cōportauerāt. Quo factū,
 vt nihil ex ea regione Græci acciperēt, sed ijs iumen
 tis in cibū vterentur, quæ Taochus eripuerāt. Inde
 ad amnem Harpāsum perueniunt, cuius erat IIII
 plethrorum latitudo. Hinc per Scythimos castris quar
 tis parasangas XX conficiunt, ac planicie peragra
 ta in vicis perueniūt. In eis frumentationis caussa tri
 duū permanserūt. Inde castris IV parasangas XX
 progressi, ad urbē amplam, & opulentā, & incolis
 frequentē veniunt, cui nomē erat Gymnias. Huic re
 gioni qui cum potestate præerat, itineris ducem Græ
 cis mitit, qui eos in agrū sibi hostilē duceret. Ipse etiā
 quum venisset, se ducturū ipsos ad eū locū aiebat, à
 quo dierū V spatio mare visuri essent: id nisi præsta
 ret, mortē se perpeſsurū aiebat, & itineris ductē. Ho
 stile solum quum inoressus esset, hortabatur vt igni
 & ferro regionem vastarent: de quo patuit eius i
 psium rei gratia venisse, non propter aliquam erga
 Græcos beneuolentiā. Die quinto sacrum ad mon
 tem veniunt, cui nomen * Teches. Quū autē primi tā
 in montem euassent, ac mare viderent: magnus
 militum clamor sublatuſ est. Eū Xenophon & ex
 tremi agminis milites quū audissent, arbitrabantur
 restare

Insignis de gloria contentio.

Spectaculū triste.

Chalybum natio fortissima.

* Quid alæ sint in tunica & thoracibus, docebit te Pollux in V.

* al. Eches.

vestire hostes, qui ipsos à fronte premerent. Nā & à tergo nonnulli de exusta regione sequebantur, quorum aliquos extremi agminis custodes occiderant, aliquos vivos locatis insidijs ceperat, cum cratibus ferē XX, ex crudo corio bouum hirtorum confectis. Quum cresceret clamor, ac propius accederet, & semper ij qui in motu evadebant, cursim ferretur ad illos qui clamore sustulerat, deniq; tato maior efficeretur clamor, quanto plures milites convenissent: res gravior esse Xenophonti visa est. Itaque, concenso equo Lycium & equites secum sumit, ut opere ferret. Statim audiunt milites mare mare in clamantes, seipsos cohortari. Tū vero concursus omnium factus est, etiam agminis extremi militum, quum quidē & iumētia & equi eodē agerentur. Posteaquam universi ad verticem pervenissent, tū vero cum lacrymis & se inuicē, & duces, & ferientū ductores amplexabantur. Statimq; milites incertū cuius iussu lapides congerunt, & ingentē tumulū excitāt. In eū magnam scutorum ex bouum corio factorum copia imponit, et fustes, & hostilibus ereptas crates: quas quidē & itineris dux ipse cōcidebat, & idē ut alij faceret, hortabatur. Post hanc Græci ducē itineris ablegāt, quū ei donasset ex cōmuni equum, & argenteā phialā, & ornatum Persicum, & numos Daricos X. In primis anulos expetebat, eorumq; magnā copia à militibus impetrabat. Quū vicum eis demonstrasset, in quo pernoctaturi essent, & viā qua pervenire ad Macrones possent: sub vesperā discedit, ac noctū iter facit. Inde Græci per Macrones castris III parasangas X progrediuntur. Die primo ad amnem veniunt, qui Macronum & Scythianorum agros dividit. Erat Græcis ad dextrā locus difficillimus, ad levā alius amnis, in quem ille qui agros utriusq; nationis separat, influit: qui sanē trajectus erat. Erat in eo arborum copia, quæ crasse quidem illæ, sed densa nō erāt. Has Græci progressi cadebant, omninq; studio dabāt operā, ut de hoc loco celerrimē evaderēt. Macrones cum cratibus & hastis & tunicis confectis è setis in adverso traiectionis loco instructi stabant, ac se mutuò cohortabantur, coniectis etiā in fluminē saxis: qui tamē ne sic quidē ad nos pertingebant, neq; ab ijs quisquam ledebatur. Accedit heic ad Xenophontem cetratorum è numero quidam, qui feruitutem Athenis se feruisse diceret. Is horum hominum linguam intelligere se ait. Atq; equidem arbitror, inquit, hanc meam esse patriam: ac nisi quid impedit, cupio cum eis colloqui. Nihil verò impedit, subiecit ille: colloquere cum eis, ac primum qui nam hominum sint, exquirito. Interrogante illo, respondent se Macrones esse. Quare igitur, inquit Xenophon, cur aciem adversus nos instruxerint, et 50 cur hostes nostri esse velint? Respondent illi: Quia vos etiam nostrum solum ingressi estis. Et responderi duces iubent: id non eo factum, ut vos ullo damno adficiamus: sed posteaquam adversus regem bel-

Grecorum
Letitia ob
conspicuum
mare.

ἐμπροσθεν δ' ἄλλοις ὑπὸ τῆς αὐτῆς πολέμου. ἔ-
ποντο γὰρ καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτειναν τε π-
νάς καὶ ἐζήγησαν, οἳ εὖσαν πεποιμένοι. ὁ γὰρ-
φα ἐλαβον δαείων βοῶν τ' ὠμοδόξα ἀμυγρὰ τὰ ἐκ-
στῆν. ἔπειθ' ἠδὲ βοὴν τὴν ἐγγύτη καὶ ἐγγύτε-
ρον, καὶ οἱ αἰεὶ ὑπὸ τῶν ἐκείνων ὄρον ἕδμον ὑπὸ ἄ-
βοῶντας, καὶ πολλὰ μέγιστον ἐγγύτη βοὴν, ὅσα
δὴ πλείους ἐγγύτη, ἐδούκα δὴ μέζον π' εἶναι τοῦ-
ἐνοφάντι. καὶ ἀναβάς ἐφ' ἰσσοῦν, καὶ Λύκιον ὁ-
δοῖ ἱππέας ἀναλαβὼν, πῦρ ἔοιδ' ὁ τάχα δὴ ἀ-
κέρως βοῶν τῆν ἥ γαίω τ' εὐλαψα εὐλαψα,
κὴ π' ἐγγυόν τῆν. οἳ δὲ δὴ ἐκεῖνος ἀπαντῶσ, κὴ οἱ
ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ἑσωζύγια ἡλκύνθη
καὶ οἱ ἰσσοῖ. ἔπειθ' ἀρὶ κόντε πᾶν τὸν ὑπὸ τῶν
κρον, οἳ ταῦτα δὴ πείθει βλοχὸς δὴ κληῖον, καὶ
στρατηγούς καὶ λοχαγούς, διακρύνοντες, καὶ ἴβ-
απίης τ' ὅπου δὴ π' ἐγγυόν τῆν ὁ γαίω δὴ ἰσσοῦ
φοροῖο λίθους, καὶ ποιοῖο κερσενοῖς μέγαν, οἳ-
ταῦτα οἳ π' εὖσαν πᾶν τῶν δ' ὄρον πᾶν τῶν ἐ-
είων, καὶ βακτηρίας, καὶ τὰ ἀχμαλκίον γεγ-
ρα καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτοῖς τε καὶ ἑτέροις τὰ γέγρα-
καὶ τοῖς ἄλλοις διεκλήθη. μετὰ ταῦτα τὸν ἡγε-
μόνα ἀρεπέμπειοι οἱ ἐλλῶδες, δῶρα δόντες ἀφ-
κροῖοι, ἰσσοῦν κὴ ὀπισθῶ ἀργυρᾶν, ὁ σκυλῶ πᾶρ
σὶ κλω, ὁ ἀρεφκός δὴ κω. ἦττε δὲ μά' ἴσσοι δὴ κτω
λίωσ, καὶ ἐλαβε τωμοῖς π' ἄ τῆν στρατηγῆν.
κω μὲν δὲ δ' ἔλασ αὐτοῖς οἱ σκυλῶ σισί, καὶ πᾶ ὁ-
δοῖ τ' ἔισσοῖ εὐθύντο ἐς μάκρωνας, ἔπειθ' ἔισσοῖ
ἐγγύτη, ἀχχο ἑνυκός ἀπῶν. οἳ τῶν ἐπορῶ-
θησαν οἱ ἐλλῶδες ἀφ' ἀμακρῶν σαδμοῖς πᾶρ,
π' ἀσάγγασ δὴ κω. τῆ π' ἔσση δὴ ἡμόρτα ἀφ' ἰσσοῖ
ὑπὸ τῶν ποταμῶν οἱ δὲ εὖ τῶ π' τῆν μακρῶν
χώρας καὶ πᾶ τῆν σκυθῶν. ἔρην δ' ἕπορθε-
ξίον χροῖον οἶον χαλεπῶ ταιον, καὶ ἴβ' ἀεὶ σφῶς
δὴμον ποταμῶν ἐς ὃν ἐπέλαμον ὁ δὲ εὖ τῶν, δὴ οἱ
ἔδφ' ἀφ' εὖ τῶν. ὑπὸ τῶ δὴ οἱ τ' ἀσσοῖς δ' οἰδ' οἱς πα-
χίσι μὲν, οἱ πυκνοῖς δὲ. ταῦτα ἔπειθ' ἐπ' ἡλθον οἱ
ἐλλῶδες, ἐκπῆον, ἀποδόντες ὡς τάχιστα ἐκ τῶ
χροῖου ἴβ' εὖ τῶν. οἱ δὲ μακρῶν, ἔχοντες γέ-
ρα καὶ λόγχας καὶ τειχίνοιο χιτώνας, κατ'
ἀντιπῶσαν τ' ἀφ' ἀσσοῖς π' ἀπαιτα γαίωι ἡσαν,
καὶ δὴ κληῖοι διεκλήθηον, κὴ λίθους ἐς τῶν πο-
ταμῶν ἐρῶν ἡμῶν. ἴβ' κνωῦ τῶ δὴ οἱ οἱ τῶς, οἱ δ'
ἐλλαπῶν οἱ δ' οἱ α. οἳ δὲ δὴ π' εὖ τῶ χρω τῶ ἐν-
νοφάντι τῆν πελτασῶς π' ἀκῆ, ἀθλώκοι φα-
σοκρον δ' ἐδοῦλθηκαίαι. λίζην ὅτι γινώσκου πᾶ φω-
κῶ τῶν ἀνθρώπων. καὶ οἱ μὲν, ἔφη, ἐμὴν ταῦ τῶ
πᾶ παρτῶ εἶναι. καὶ ἐμὴ π' κωλύη, ἔδωκ' ὁ
αὐτοῖς ἀφ' ἀσσοῖς. δὴ οἱ οἱ κωλύη, ἔφη,
δὴ μὲν ἀφ' ἀσσοῖς, καὶ μάδε π' ἔσση αὐτῶν πᾶ-
ντες εἶσιν. οἱ δ' ἔσση ἑσσοῖς ἀντ' ὅ, ὅτι μάκρω-
νες. δῶτα τοῖσιν, ἔφη, αὐτοῖς, π' ἀνπιτῶ-
χασί, καὶ χριζοῖς ἡμῶς πολέμοι εἶναι. οἱ
δ' ἀπεκείναντο, ὅτι καὶ ἡμῶς ὑπὸ τῶ ἡμῶν
ραν ὄρχαστε. λέγεται ἐκείλθεν οἱ στρατηγοί, ὅ-
τι γὰρ οἱ κωκὸς πᾶν τῶν δὴ δὴ βασιλῆα πο-
λεμῶ

ὠμοδόξα

ἰσσοῖ

ἐμῶν

ἡμῶν

τα

bel-

λημάντων ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν εἰς τὴν ἑλλάδα, ὅτι ἡ
 δόξα τῆν βουλόμεθα ἀδικεῖσθαι. ἠρώτην ἐκεί-
 νοι εἰ δοῖεν αὐτὸν τῆν τὰ πιστά. οἱ δ' ἐφαλέον καὶ
 δοῦναι καὶ λαβῆν ἐθέλον. ἀπὸ τούτων διδρασίως οἱ
 μάκρωνος βαρβαρικῶν λόγῳ τοῖς ἑλλησίν, οἱ
 δὲ ἑλλῆσιν ἐκείνοις ἑλλῆσιν. ταῦτα γὰρ ἐφα-
 λέον πιστά εἶναι. θεοὺς δ' ἐπεμύσαντο ἀμφο-
 τῆροι. μετὰ δὲ τὰ πιστά διδύς οἱ μάκρωνος τὰ
 δόξα σιωπῆσθαι, τὴν τε ὁδὸν ὡδοποιῶν,
 ὡς ἀφ' ἐκεῖθεν τὸν, οἱ μάλιστα ἀναμειγμένοι τοῖς
 ἑλλησιν, καὶ ἀγοραῖαν οἶον ἐδιδάσκον πρὸς ἑλ-
 λῆσιν, καὶ διήραρον τρεῖσιν ἡμέραις, ἕως οὗ ἡδὲ τὰ ὄρη τῆν
 κέλευθον καὶ τῆσιν ἐδὲ ἑλλῆσιν. οἱ ταῦτα ἡ δόξα
 μέγα, προσβαλέει δὲ καὶ ἡδὲ τούτου οἱ κέλευθον
 πρὸς ταυγαμῶν ἡσιν, καὶ δ' ἡδὲ πρὸς τὸν οἱ ἑλλῆ-
 σιν ἀνὰ πρὸς τὰ ἑλάντα τὸ φάλαγγα, ὡς οὕτως ἀ-
 ξιοῦσθαι πρὸς δ' ὄρη. ἐπειτα δὲ ἔδιδε τοῖς στρα-
 τῆσιν συλλεγεῖσθαι βαλθῆσθαι ὅπως ὡς κέλευ-
 σα ἀρνησώμεθα. ἔλεγον οὖν ἑνοφῶδες ὅτι δοκεῖ
 πάλαι τὸν φάλαγγα λόγῳ ὄρησιν τοῖσιν
 σου. ἡ μὲν γὰρ φάλαγγα ἀφ' ἀποδοῦσθαι διδύς
 τῆ μὲν γὰρ ἀνοδοῦσθαι, τῆ δὲ διδοῦσθαι διδύσθαι δ' ὄ-
 ρη καὶ διδοῦσθαι ἀνοδοῦσθαι κησῆσθαι, ὅτι τε
 ταυγαμῶν εἰς φάλαγγα, ταῦτα δὲ διδοῦσθαι
 ὄρησιν. ἐπειτα δὲ ἡ μὲν ἡδὲ τὸν τοῖσιν ταυγα-
 μῶν προσβαλέει, πρὸς τὸν οἱ ἑλλῆσιν οἱ πολε-
 μοι, καὶ τοῖς πρὸς τὸν χρεῖσθαι δ, πρὸς βο-
 λῶσθαι ἑάν δ' ἡδὲ ὄρησιν ταυγαμῶν ἰσχυρῶν,
 οὐδὲ αὐτὸν εἰς φάλαγγα ἡ μὲν ἡδὲ φά-
 λαγγα πρὸς ἀνοδοῦσθαι πρὸς βελῶσθαι καὶ ἀνοδοῦ-
 σθαι συμπεσόντων. εἰ δὲ πρὸς ἑσσαι, τῆ ὄρη φά-
 λαγγα κησῆσθαι. ὁμοίως μοι δοκεῖ, ὄρησιν ἐδὲ λό-
 γῳ ποιοῦσθαι μὲν, τὸν οἱ χρεῖσθαι ταυγαμῶν
 ἀφ' ἀποδοῦσθαι τὸν λόγῳ, ὄρη ἑξω ἐδὲ ἑξω τὸν
 λόγῳ γινώσθαι τῆν πολεμῶσθαι κησῆσθαι. καὶ
 οὕτως ἐσθαι τὸν τῆν πολεμῶσθαι φάλαγγα
 ἑξω οἱ ἑξω τὸν λόγῳ, καὶ ὄρησιν ἀνοδοῦσθαι οἱ κη-
 σῆσθαι ἡ μὲν πρὸς τὸν προσβαλέει τὸν ἀνοδοῦσθαι
 παύτη ἑξω ἑξω ὄρη ὄρη. καὶ εἰς τὸν δ' ἀφ-
 λάπτον οὐ ἑξω οἱ τοῖς πολεμῶσθαι εἰσελθῆν, ἀ-
 νοδοῦσθαι καὶ ἀνοδοῦσθαι λόγῳ ὄρησιν, ἀφ' ἀποδοῦ-
 σθαι ἑξω ὄρησιν προσβαλέει. ἑάν τε τὸν πρὸς τὸν
 τὸν λόγῳ, ὄρη πρὸς τὸν βοήσθαι ἡ μὲν τὸν πρὸς διδο-
 σθαι τῆν λόγῳ ἡδὲ δ' ἀνοδοῦσθαι ἀνοδοῦσθαι, οὐδὲ μὲν
 κησῆσθαι τῆν πολεμῶσθαι, ταῦτα εἰς ἑξω καὶ ἐπὶ οἱ
 ὄρησιν ἐδὲ λόγῳ. ἑνοφῶδες δὲ ἀπὸ τῶν ἡδὲ δ' ὄρη
 νημοῦσθαι ἀφ' ὄρη δὲ οἱ, ἑξω τοῖς στρατῶσθαι. ἑ-
 νοφῶδες, οὗτοι εἰσὶν οὗσιν ὄρησιν, μόνον ἐπὶ ἡμῶν ἐμ-
 ποδοῦσθαι δ' ἡ μὲν εἶναι αὐτὸν πάλαι ἀνοδοῦσθαι τούτους,
 ἡ μὲν πρὸς διδοῦσθαι, καὶ ἀνοδοῦσθαι δὲ κησῆσθαι
 ἐπὶ δ' αὐτὸν ταυγαμῶν ἑξω οἱ ἐξω οἱ, καὶ ἐδὲ
 λόγῳ ὄρησιν ἐποιοῦσθαι, ἐξω οἱ μὲν λό-
 γῳ τῆν ὄρησιν ἀμφοῖν ἐδὲ ὄρησιν, ὄρη δὲ
 λόγῳ ἑξω ἑξω εἰς ἐδὲ ἑξω τὸν. ἐδὲ δὲ
 πρὸς τὸν καὶ ἐδὲ τὸν τὸν ἐποιοῦσθαι,
 ἐδὲ μὲν τὸν ἀνοδοῦσθαι ἑξω, ἐδὲ δὲ τὸν δὲ οἱ, ἐδὲ
 δὲ κησῆσθαι μέγισθαι, ἀνοδοῦσθαι ἑξω οἱ
 ἑξω

bellū gestimus, redire iā in Græciam cupimus, & ad
 mare pergere. Querūt illi, nū de eo fide data sibi caue-
 re velint. Velle se Græci & dare fidē, & accipere in-
 quiūt. Post hæc Macrones hastā barbaricam Græcis
 tradūt, et ipsis Græci vicissim Græcā: quod hoc pa-
 cto fidē dari apud se dicerēt. Post utriq; Deos testes
 implorabāt. Posteaquā fides esset data, statim Ma-
 cronos nobiscū arbores cædebāt, et viā struebāt, qua
 nos traducerēt, Græcis permisti, suppeditato etiā ve-
 naliū rerū foro, quale quidē poterant. Hoc modo tri-
 duū ducebāt, donec Græcos in Colchorū motib. siste-
 rēt. Erat eo loco mōs ingēs quidē ille, sed in quē tamen
 adscēdi posset. In eo Colchi cū instructis copijs stabāt.
 Primum Græci phalangē & ipsi instruūt, quasi ea ac-
 cie montē subituri. Sed deinde ducib. collectis placuit
 deliberandū esse, quo pacto quā præclarissimē dimi-
 caturi essent. Et Xenophon subiecit, videri sibi ob-
 missa phalangē series rectas instruēdas esse. Nam pha-
 langē statim diuisam iri propterea, quod (inquit) a-
 libi montē adscēdi, alibi nequaquā posse reperiemus.
 Adeoq; mox id ipsum molestiam creabit, quod nostri
 in phalangē dispositi, hęc ipsam diuelli videbūt. Præ-
 terea si acie densa hostē aggre diemur, superaturi nos
 illi sunt numero, & illorū opera, quibus nos superāt,
 usuri sunt ad quācūq; rē visum fuerit. Sin acie rarā
 habebimus, nihil mirū fuerit eā perrūpi à cōfertim ir-
 ruētib. tū telis tū hominib. Quod si aliqua in aciei par-
 te accidat, totā phalangē laborare necesse erit. Enim-
 uerò series nobis rectas instruēdas esse arbitror, tan-
 tumq; cōplectendū esse spatij per distantes à se inuicē
 series, ut extrema series extra hostiū cornua procur-
 rāt. Quo fiet, ut extrema series nostræ sint extra pha-
 langē hostilē: et dum rectas series ducemus, lectissimi
 quiq; nostrū primi in hostē pergerūt: quāq; via minus
 erit difficilis, hac series qualibet incedet. Ne quidē in
 interualla relicta inter series nostras hosti procliuē e-
 rit irrupere, quum ex utraq; parte constitutæ sint
 series: nec erit procliuē seriem rectā accedentē perrū-
 pere. Quod si qua series laborabit, opem feret proxi-
 ma: & si qua poterit serierum vna in verticem e-
 uadere, tum verò qui subsistat amplius ex hostibus,
 futurus est nemo. His comprobatis rectæ series in-
 structæ sunt. Et Xenophon à latere dextro ad læ-
 uum pergens, hæc habuit ad milites verba: Hi quos
 cernitis, milites, soli nobis adhuc impedimento sunt,
 quo minus istic simus, quo iam dudum magno stu-
 dio tendimus. Eos nobis, si quo modo possumus, vel
 crudos deuorandos arbitror. Posteaquam suo quisq;
 loco cōstitit, explicata in rectas series acie, grauis ar-
 matura series XXX circiter fuere, distributis in se-
 riem quamlibet centenū ferè militibus. Cetratos &
 sagittarios trifariam diuisos partim extra læuum cor-
 nu, partim extra dextrum, partim in acie media col-
 locarunt. Partes singulæ ICCC ferè homines habebāt.

Ritus dandi fidem porre cta vtrinq; hasta.

Xenophotis consilium de inuadendis Colchis.

καὶ φάλαγγα

τοῖς λόχοις

Que sententia sit lectionis in margine posita, quere in Annot. no. stris.

Mellis Colchici natura venenata.

Trapezuntij Gracos hospitaliter excipiunt.

Posthac imperat duces ut milites Deos imploraret. Id ubi factum, incoato pæane procedunt. Chersiphosus ac Xenopho cum ijs, quos secum habebat, cetratis ita pergebant: ut extra phalagē hostilē essent. Quos ubi vidissent hostes, et ipsi contra perrexere: quibus, partim versus latus dextrū, partim sinistrū se scidissent, mediā acie magna ex parte vacuā reliquere. Heic quū cetrati Arcadico more, quib. Aeschines Acarnan præerat, hostes diuisos cerneret: quod eos existimaret fugere, totis viribus currere. Quo factū, ut hi primi in motū euaderēt. Subsequēbatur hos grauis armatura copie Arcadice, quib. Cleanor Orchomenius præerat. Hi postea quā currere cœperunt, nō cōstitērūt amplius hostes, sed alius alio terga dederūt. Græci cōscenso mote multus in vicis castra locarūt, in quib. magna erat cōmeatus copia. Et in ceteris quidē nihil erat, quod admirationē ipsorū mereretur: tantū aluearia permulta reperiebāt, de quib. quot quot ex militib. fauos comedebāt, oēs ad insanā redigebātur, & vomebant, & per inferiora excernebant, & reclusi qui stare posset, erat nemo. Qui parū ederāt, admodū ebrijs erāt similes: qui multū, furiosis: nonnulli morientib. Quamobrem cōplures iacebāt quasi strage edita, & magna erat in exercitu militū tristitia. Postridie nemo mortuus erat, sed eadē hora propē pristinū ad statū mentis redibant. Die tertio et quarto tāquā si pharmacū hausissent, surgebāt. Inde castris alteris parasangas VII progressi, ad mare veniūt, et ad urbē Græcā Trapezuntē, frequentē incolis, ad Pontū Euxinū, coloniā Sinopēsum in agro Colchorū sitā. Heic dies ferē XXX Colchorū in agris cōmorati, prædas ē regione Colchorū agebāt. Forū in exercitu venaliū rerū Trapezuntij sumministrabāt, exceptōsq. Gracos hospitalib. munerib. donabāt: bobus, farina, vino. Inde cū eis nomine Colchorū finitimorū, qui pleriq. habitabāt in planicie, trāsegerunt: a quib. itidē hospitālia dona missa sunt, quæ magna ex parte boues erāt. Post hæc sacrificiū voto nūcupatū parāt, et boues ad eos allati sunt, qui sufficerēt ad macētādas Ioui Seruatori & Herculi victimas, quib. oratā animi significatiōe declararent, quod ipsis duces itineris existissent: itidēq. dijs ceteris vota sunt nūcupata. Præterea gymnici certamen illo ipso in monte instituerūt, in quo castra habebāt. In hoc Dracontij Spartanum (qui puer etiānum in exsilium abierat, quū puerū falcato gladiolo casum imprudens interfecisset) legerūt, ut cursui totiq. certamini præesset. Posteaquā sacrificatū esset, Dracontio pelles dabant, simul eò duceret mandant, ubi cursus spatium designasset. Ille verò locum, in quo fortē stabant, demonstrans: hic tumulus, inquit, ad currendū aptissimus est, quacūq. tādē parte quis currere velit. At qui poterunt, respondent illi, tam aspero & siluis denso loco lucētā congregari? Nimirum is, ait, qui collapsus fuerit, vehementius dolebit. Itaq. decertarunt in stadio pueri maxima ex parte captiui:

ἐν τούτου πρηνυμένον οἱ στρατηγοὶ βύχεται. βύχεται οἱ δὲ ποιανίοντες ἐπορεύοντο. καὶ κείνοι δὲ μὲν ἐξοφῶν δὲ οἱ μὲν αὐτοῖς πελάγῃ, ἐξω γινόμενοι τὴν πολέμιον φάλαγγα, ἐπορεύοντο. οἱ δὲ πολέμοι, ὡς ἔδον τὸ αὐτῶν αἰπιπροθύονται. δὲ οἱ μὲν ἰδίῳ δὲ δεξιόν, οἱ δὲ ἰδίῳ δὲ ἀνόνμον τὸ διεπαλάσθην, καὶ πολλὴν τὴν ἐαυτῶν φάλαγγα οὐδὲ μίση κούον ἐπικέον. ἰδόντες δὲ αὐτῶν διχαζόντας οἱ κείνοι δὲ ἀρκεδικὸν πελάγῃ, ὡν ἤρχον Αἰθαίως ὁ ἀκαρναῖ, νομίοντες φούγας, τὰ ἀκράτῃ ἔδειον καὶ οὗτοι πρῶτοι αἰκαρναῖοι ἰδίῳ δὲ οὐδὲ ἀναβαίνουσι. σικαπέτρο δὲ αὐτοῖς δὲ ἀρκεδικὸν ὁ πηλίκον, ὡν ἤρχε Κλεαῖος ὁ ὀρρημύθῃ. οἱ δὲ πολέμοι, ἐπεὶ ἤρξαντο θέν, ἔκπε ἔσκησαν, δὲ ἀφυγῆ δὲ μὴ ἐτραπέρο. οἱ δὲ ἐλλωδὸς, ἀναβαίνοντες ἐστῶσθε πεδύσειν οὐδὲ πολλαῖς κώμας, κὴ τὰ ἰδίῳ τῆσθα δὲ πολλαῖς ἐχέουσι. καὶ τὰ μὲν δὲ μὴ οὐδὲ ἰδίῳ, πικρὰ ἐθαύμασαν. τὰ δὲ σμικρὰ πολλαῖς αὐτῶν, καὶ τῶν κείων οὐδέφαρον τῶν στρατιωτῶν, πάντες ἀφόντες τε ἐγίγοντο καὶ ἡμῶν, καὶ κείτω διεχώρη αὐτοῖς, ὁ δὲ οὐδὲ οὐδὲ ἐδύνατο ἴσαζε. δὲ οἱ μὲν ὀλίγον ἐσθροκίτες, σφόδρα μεθύουσιν ἐκάσαν. οἱ δὲ πολλὴν, μαινομένοις. οἱ δὲ ἀρθηκοὺς οὐκ ἐφύθη οὕτω πολλοὶ ὡσπερ τροπὴς γαλυνήτης, δὲ πολλὴν ἡ ἀδυσμια. τῆ δὲ ὑσθρία ἀπέθανε μὲν ἔδεις, ἀμφοῖν δὲ τῶν αὐτῶν πῦν ὡσαν ἐφρόνου. τέλει δὲ καὶ τεταρτῆ αἰσάντο, ὡσπερ ἐκ φαρμακῶσ ποσίασ. οὐθῦθεν ἐπορεύθησαν δύο σαθμοῖς, ἐπὶ τῆσ πῆσάγγασ, καὶ διήλθον ἰδίῳ τῆσ λατῆαν ἐς τραπεζουῦτα, πολλὴν ἐλλωσίσα οἰκονμύθῃ καὶ οὐδὲ βύχεται ὡσπερ, σῖνωτῶν ἀρκετικῶν, οὐ τῆ κέληρον χόρα, οὐτῶν δὲ ἐμφανῶν ἡμῶσ ἀμφοῖν ταῖς τελεάσθηται, οὐ ταῖς τῆ κέληρον χόρας. τὸ οὐθῦθεν ἡ ἐκλήζοντο τῆ κέλησ. κατὰ τὰ ἡμῶσ ἰδίῳ ἀγοραῖ δὲ πρῆσθη οὐδὲ στρατῶσ τραπεζουῦται, καὶ ἐδέξαντο τε οὐδὲ ἐλλωσ, καὶ ἐόσια ἔδον. ἔδον, βοὺς καὶ ἄλλα τε δὲ οἶνον. σικωδὲ πρῆσθηοντο δὲ καὶ ὑπὲρ τῆσ πηλοσίων κέληρον τῆσ οὐδὲ πεδίω μάλισα οἰκονμύθῃ. καὶ ἐόσια καὶ πρῆσ ἐκένων τῆσ ἡλθον, βόβος ἀρκετικῶσ τῶσ δὲ οὐδὲ ὡπῆσ, καὶ τῶσ Ἡρακλεῖ ἡγμῶσσωσ, καὶ τοῖς δὲ μῶσ δὲ δεοῖς κίξαστο. ἐποδῖον δὲ καὶ ἀρθηνα γυμνικὸν οὐδὲ οὐδὲ οὐδὲ πῆσ ἐοκλῶου. ἐλθόντο δὲ δρακοντίοις σικαπέτῃσ (ὅσ ἐφύγη παῖς ὡν οἰκῶσ, παῖδα ἀκωλὸς κατὰ κτανῶσ, ξυῆλησ πατῆσασ) δέμον τε ἰδίμυθῆσ, καὶ τῆσ ἀρθησ πρῆσ τῆσ. ἐπειδὴ δὲ ἡ δυσία ἐγύσθη, τὰ δὲ ὄρματα πρῆσθησ τῶσ δρακοντίσ, ὁ ἡγῆσθη ἐκ ἐλθον ὅπῃ τῆ δέμον τραπεζουῦτικῶσ ἐκ. ὁ δὲ, δέξασ ὅπῃ πρῆσθησ τῶσ ἐτύγχανον, ἔτῳ δὲ ὁλόφῳ, ἐφῆ, κέμῆσ τρέχεισ ὅσων αὐτῶσ βούληται. πῶσ οὖν, ἐφασ, διωκῶνται παλαίφῃ οὐ σκληρῶ καὶ οὐσῆσ οὕτωσ: ὅσ ἐπῶν, μάλῶν ἡ ἀνιάσῃ δὲ κατὰ τῶσ ἡρθησίων δὲ παῖδῶσ μὲν σάδιον τῆσ αἰχμαλῶσ τῆσ οἱ πηλοσ, δὲ λῆ

αὐτῶν αἰσάνται, οἱ δὲ διεπαλάσθησ

αἰκαρναῖοι

κατὰ τὰ ἡμῶσ ἰδίῳ

ἐλθον πηλοσ βόβος, καὶ δὲ τῶσ πῆσ οἰκῶσ ἡσ τραπεζουῦται, ἔδον δὲ αὐτῶσ ἡσ βόβος ἀπῆ.

* doli-

